

**BULETINI PERIODIK I
PRAKTIKËS GJYQËSORE
PERIODIČNI BILTEN
SUĐSKE PRAKSE**

REPUBLIKA E KOSOVËS – REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT**

**JANAR-MARS
JANUAR-MART
2022**

I

Buletini periodik i praktikës gjyqësore të Gjykatës Kushtetuese (Janar – Mars 2022)

Buletini periodik i praktikës gjyqësore të Gjykatës Kushtetuese përmbanpërmbledhjen e aktgjykimeve dhe aktvendimeve me rëndësi dhe interes të veçantë, të cilat janë publikuar nga Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata) gjatë periudhës së fundit tre (3) mujore.

Me qëllimin për ta bërë sa më të qartë për lexuesit natyrën e vendimeve të Gjykatës Kushtetuese, aktgjykimet dhe aktvendimet janë klasifikuar sipas pretendimeve të bazuara në nenet specifike të Kushtetutës së Republikës së Kosovës.

Buletini periodik i praktikës gjyqësore është një dokument që publikohet në baza periodike dhe është përgatitur nga Sekretaria e Gjykatës vetëm për çështje informative.

Tekstet e plota të aktgjykimeve dhe të aktvendimeve të përfshira në këtë Buletin janë pu blikuar në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës dhe mund t'i gjeni të publikuara edhe në ueb-faqen e Gjykatës Kushtetuese: www.gjk-ks.org

Për të pranuar Buletinin periodik të praktikës gjyqësore në postën tuaj elektronike, ju lutemi të regjistrohemi në ueb-faqen e Gjykatës: www.gjk-s.org/publication_category/buletini-periodik

Vërejtje: Kushdo që dëshiron të kopjoj, përkthejë apo shfrytëzojë për qëllime të tjera të gjitha ose një pjesë të informacioneve të përmbajtura në Buletin, duhet të kontaktojë Sekretarinë e Gjykatës Kushtetuese për udhëzime të mëtejshme.

Periodični bilten sudske prakse Ustavnog suda (Januar – Mart 2022. godine)

Periodični bilten sudske prakse Ustavnog suda sadrži sažetke presuda i rešenja od posebnog značaja i interesa, koje je Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) objavio u poslednja tri (3) meseca.

Kako bi se čitaocima učinila što jasnijom priroda odluka Ustavnog suda, presude i rešenja su klasifikovana prema navodima zasnovanim na određenim članovima Ustava Republike Kosovo.

Periodični bilten sudske prakse je dokument koji se objavljuje periodično, a Sekretarijat suda ga priprema samo u informativne svrhe.

Kompletni tekstovi presuda i rešenja sadržanih u ovom Biltenu objavljeni su u Službenom listu Republike Kosovo, a mogu se naći i na internet stranici Ustavnog suda: www.gjk-ks.org

Da biste primali Periodični bilten sudske prakse na svoju adresu elektronske pošte, molimo vas registrujte se na internet stranici Suda:

www.gjk-ks.org/sr/publication_category/periodicni-bilten/

Napomena: Svako ko želi da kopira, prevede ili za druge svrhe koristi sve ili deo informacija sadržanih u ovom Biltenu treba da kontaktira Sekretarijat Ustavnog suda za dalja uputstva.

"Perandori Justinian", nr. 44. 10 000 Prishtinë
Tel: +383 (0) 38 60 61 62
Mob: +383(0) 45 200 595; +383(0) 45 200 576
Fax: +383(0) 38 60 61 70
Email: gjkata.kushtetuese@gjk-ks.org
©Gjykata Kushtetuese 2022

Tabela e përmbajtjes / Pregled sadržaja

I - Neni 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]

I - Član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

(i) E drejta për “qasje në gjykatë”

(i) Pravo na “pristup sudu”

- Hedhja poshtë nga Gjykata Supreme e revizionit të paraqitur nga parashtruesit e kërkesës, për shkak të mungesës së autorizimit për përfaqësuesit e parashtruesve të kërkesës, pa iu dhënë mundësi që të sqarohen lidhur me çështjen e përfaqësimit të tyre nga avokati ose mundësi që avokati të sjellë brenda një afati të caktuar dëshminë e përfaqësimit të parashtruesve të kërkesës, përbën shkelje të së drejtës së “qasjes në gjykatë” si pjesë përbërëse e një gjykimi të drejtë të garantuar me nenin 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës dhe me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstim e mëtejme: KEDNJ): - shkelje e të drejtave kushtetuese.
- To što je Vrhovni sud odbacio reviziju koju su podneli podnosioci zahteva zbog nedostatka punomoćja za zastupnike podnosilaca zahteva, ne pružajući im mogućnost da se izjasne po pitanju njihovog zastupanja od strane advokata ili mogućnost da advokat u određenom roku dostavi dokaz o zastupanju podnosilaca zahteva, predstavlja povredu prava na “pristup sudu” kao sastavni delo pravičnog suđenja zagarantovanog članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP): - povreda ustavnih prava.

KI182/20, Parashtrues: Sedat Kovaçi, Servet Ergin, Ilirjana Kovaçi dhe Sabrije Zhubi, kërkesë për vlerësim të kushtetutshmërisë së Aktvendimit të Gjykatës Supreme [Rev. 54/2020] të 6 korrikut 2020 6

KI182/20, Podnosioci: Sedat Kovaçi, Servet Ergin, Ilirjana Kovaçi i Sabrije Zhubi, zahtev za ocenu ustavnosti rešenja [Rev. 54/2020] Vrhovnog suda od 6. jula 2020. godine.....6

(ii) E drejta për një vendim të arsyetuar

(ii) Pravo na obrazloženu odluku

- Mosdhënia e përgjigjeve të qarta dhe të plota përkitazi me pretendimet thelbësore dhe përcaktueset të ngritura nga parashtruesja e kërkesës, më konkretisht mosarsyetimi nga gjykatat e rregullta (i) nëse ka pasur trajtim dhe vendimmarrje divergjente të Gjykatës Themelore në rrethanat e ngjashme faktike dhe juridike; dhe (ii) nëse përgjigja është pozitive, a ekzistojnë justifikime të arsyeshme për një devijim të tillë të praktikës gjyqësore, rezultojnë shkelje të së drejtës për një vendim të arsyetuar, si pjesë përbërëse e së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese.
- To što nisu pruženi jasni i potpuni odgovori u vezi sa bitnim i odlučujućim navodima koje je iznela podnositeljka zahteva, konkretnije to što redovni sudovi nisu obrazložili (i) da li je bilo različitog tretiranja i odlučivanja Osnovnog suda u sličnim činjeničnim i pravnim okolnostima; i (ii) ako je odgovor pozitivan, da li postoje razumna opravdanja za takvo odstupanje od sudske prakse, ima za rezultat povredu prava na obrazloženu odluku, kao sastavni delo prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP: - povreda ustavnih prava.

KI49/20, Parashtruese: Shehide Muhadri, Kërkesë për vlerësim të kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës [Ac. nr. 530/2016] të 10 dhjetorit 2019.....9

KI49/20, Podnositeljka: Shehide Muhadri, zahtev za ocenu ustavnosti presude [Ac. br. 530/2016] Apelacionog suda Kosova od 10. decembra 2019. godine.....9

(iii) E drejta për një vendim të arsyetuar

(iii) Pravo na obrazloženu odluku

- Gykatat me juridiksion apeli në miratimin e vendimi të një instance më të ulët, jo detyrimisht duhet dhënë sqarime lidhur me secilin argument të palës, megjithatë, të njëjtat duhet të tregojnë “konsideratë të mjaftueshme” duke adresuar pretendimet e palëve të cilat janë thelbësore dhe/ose përcaktuese për meritat e një rasti. Për më tepër, arsyetimi i një vendimi për pezullim të vendimit deri në zgjidhjen meritore të çështjes, duke përfshirë edhe atë të gjykatave me juridiksion apeli, vetëm duke përshkruar dispozita ligjore dhe pa dhënë asnjë arsyetim lidhur me plotësimin e kriterëve qartë të përcaktuara në ligjet e aplikueshme rezultojnë në shkelje të së drejtës për një vendim të arsyetuar, si pjesë përbërëse e së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së: - *shkelje e të drejtave kushtetuese*.
- Sudovi sa apelacionom nadležnošću kada potvrđuju odluku niže instance ne moraju nužno izneti objašnjenja o svakom argumentu stranke, već isti moraju da ispolje “dužnu pažnju” odgovarajući na navode stranaka koji su bitni i/ili odlučujući za meritum određenog predmeta. Pored toga, obrazloženje odluke o suspenziji odluke do meritornog rešavanja predmeta, uključujući i onu sudova sa apelacionom nadležnošću, samo opisujući zakonske odredbe i ne pružajući nikakvo obrazloženje u vezi sa ispunjenjem kriterijuma koji su jasno utvrđeni u primenljivim zakonima, dovodi do povrede prava na obrazloženu odluku, kao sastavnog dela prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP: - *povreda ustavnih prava*.

KI75/21, Parashtrues: “Abrazen LLC”, “Energy Development Group Kosova LLC”, “Alsi & Co. Kosovë LLC” dhe “Building Construction LLC”, V Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit ARJ-UZVP. nr.44/2020 të Gjykatës Supreme të 23 korrikut 2020.....12

KI75/21, Podnosilac: “Abrazen LLC”, “Energy Development Group Kosova LLC”, “Alsi & Co. Kosovë LLC” i “Building Construction LLC”, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda ARJ-UZVP. br. 44/2020 od 23. jula 2020. godine.....12

II- Neni 24 [Barazia para Ligjit]

II- Član 24 [Jednakost pred zakonom]

(i) Barazia para ligjit

(i) Jednakost pred zakonom

- Dallimi në trajtim në mes personave në “situata analoge ose relativisht të ngjashme”, rezultojnë në diskriminim në kundërshtim me të drejtën për barazi para ligjit, që mund të arsyetohet vetëm nëse plotësohen, në mënyrë kumulative, kushtet në vijim: (a) nëse dallim në trajtim është i “përcaktuar në ligj”; (b) ndjek një “qëllim legjitim”; dhe (c) është “proporcional”. Konsumatorët e energjisë elektrike në të gjitha komunat e Kosovës janë në “situata analoge ose relativisht të ngjashme”, megjithatë mbulimi i energjisë elektrike vetëm për banorët e disa komunave të Kosovës përmes vendimit të kontestuar, në rrethanat e rastit, ishte (a) “përcaktuar me ligj”; (b) kishte “qëllim legjitim”, mes tjerash: (i) ushtrimin e sovranitetit në sistemin elektroenergetik me të gjitha të drejtat dhe obligimet e përcaktuara me Marrëveshjen e Kycjes me ENTSO-E; (ii) ruajtjen e pavarësisë energjetike të Republikës së Kosovës; (iii) garantimin e furnizimit me energji elektrike në të gjithë territorin e Kosovës; dhe (iv) ruajtjen dhe fuqizimin e statusit të KOSTT-it në mekanizmin ndërkombëtar; si dhe (c) ishte “proporcional” pasi ishte i karakterit të përkohshëm dhe Qeveria obligohej që brenda afatit gjashtë (6) mujor, të sigurojë të gjithë procesin e futjes në sistemin e faturimit të të gjithë banorëve të Kosovës: - jo shkelje e të drejtave kushtetuese.
- Razlika u tretiranju između osoba u “analognim ili relativno sličnim situacijama”, dovodi do diskriminacije u suprotnosti sa pravom na jednakost pred zakonom, koja se može opravdati samo ako su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi: (a) da je razlika u tretiranju propisana zakonom; (b) da teži legitimnom cilju; i (c) da je srazmerna. Potrošači električne energije u svim opštinama na Kosovu se nalaze u “analognim ili relativno sličnim situacijama”, međutim, pokrivanje električne energije samo za stanovnike nekoliko opština na Kosovu kroz osporenu odluku, u okolnostima slučaja, je (a) bilo “propisano zakonom”; (b) imalo legitiman cilj, između ostalog: (i) vršenje su-

vereniteta u elektroenergetskom sistemu sa svim pravima i obavezama utvrđenim Sporazumom o povezivanju sa ENTSO-E; (ii) očuvanje energetske nezavisnosti Republike Kosovo; (iii) garantovanje snabdevanja električnom energijom na celoj teritoriji Kosova; i (iv) očuvanje i jačanje statusa KOSTT-a u međunarodnom mehanizmu; i (c) bilo je “srazmerno” jer je bilo privremenog karaktera, a Vlada je obavezana da u roku od šest (6) meseci osigura čitav proces uvođenja u sistem fakturisanja svih stanovnika Kosova: - nema povrede ustavnih prava.

KO93/21, Parashtrues, Blerta Deliu-Kodra dhe 12 deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Rekomandimeve të Kuvendit të Republikës së Kosovës Nr.08-R-01 të 6 majit 2021.....16

KO93/21, Podnosilac: Blerta Deliu-Kodra i 12 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo, ocena ustavnosti Preporuka Skupštine Republike Kosovo br. 08-R-01 od 6. maja 2021. godine.....16

III- Neni 36 [E Drejta e Privatësisë]

III- Çlan 36 [Pravo na privatnost]

(i) *E drejta për jetë private*

(i) *Pravo na privatni život*

- Autorizimi masave të fshehta dhe teknike të vëzhgimit dhe hetimit rezulton në “ndërhurje” në të drejtën për “jetë private” dhe “korrespondencë”, e cila mund të arsyetohet vetën nëse plotësohen, në mënyrë kumulative, kushtet në vijim: (i) kufizimi të jetë “i përcaktuar në ligj”; (ii) të ndjek një “qëllim legjitim”; dhe (iii) nëse është “proporcionale”. Urdhri i një gjykate që autorizon retroaktivisht masa të fshehta dhe teknike të vëzhgimit, më specifiku autorizimi i leximit të mesazheve SMS në mënyrë retroaktive, nuk është përcaktuar me Kodin e Porcedurës Penale, andaj kjo rezultoi në shkeljen e të drejtës së privatësisë së parashtrueses së kërkesës, në kundërshtim me garantitë e nenit 36 [E drejta e Privatësisë] të Kushtetutës në lidhje me nenin 8 (E drejta për respektimin e jetës private dhe familjare) të KEDNJ-së: - *shkelje e të drejtave kushtetuese*.
- Ovlavshenje skriveh i tehnikih mera posmatranja i istrage rezultira “mešanjem” u pravo na “privatni život” i “prepisku”, koje može biti opravdano samo ako su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi: (i) da je ograničenje “propisano zakonom”; (ii) da teži “legitimnom cilju”; i (iii) da je “srazmerno”. Naredba suda koja retroaktivno ovlašćuje skrivene i tehničke mere posmatranja, specifično retroaktivno ovlašćenje čitanja SMS poruka nije propisano Zakonikom o krivičnom postupku, što je dovelo do povrede prava na privatnost podnositeljke zahteva u suprotnosti sa garancijama iz člana 36. [Pravo na privatnost] Ustava u vezi sa članom 8. (Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života) EKLJP-a: - *povreda ustavnih prava*.

KI113/21, Parashtrues i kërkesës: Bukuriye Haxhimurati, vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme të Kosovës Pml. nr. 29/2021 të 13 prillit 2021.....28

KI113/21, Podnositeljka zahteva: Bukuriye Haxhimurati, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 29/2021 od 13. aprila 2021. godine 28

Në vijim do të paraqitet përmbledhje më e detajuar e aktgjykimeve të lartcekura dhe të cilat janë publikuar nga Gjykata gjatë periudhës së fundit tre (3) mujore.

U nastavku ćemo predstaviti detaljniji sažetak gore navedenih presuda, a koje je Sud objavio u poslednja tri (3) meseca.

Neni 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]

E drejta për “qasje në gjykatë”

KI182/20, Parashtruesit: Sedat Kovaçi, Servet Ergin, Ilirjana Kovaçi dhe Sabrije Zhubi, kërkesë për vlerësim të kushtetutshmërisë së Aktvendimit të Gjykatës Supreme [Rev. 54/2020] të 6 korrikut 2020

Hedhja poshtë nga Gjykata Supreme e revizionit të paraqitur nga parashtruesit e kërkesës, për shkak të mungesës së autorizimit për përfaqësuesit e parashtruesve të kërkesës, pa iu dhënë mundësi që të sqarohen lidhur me çështjen e përfaqësimit të tyre nga avokati ose mundësi që avokati të sjellë brenda një afati të caktuar dëshminë e përfaqësimit të parashtruesve të kërkesës, përbën shkelje të së drejtës së “qasjes në gjykatë” si pjesë përbërëse e një gjykimi të drejtë të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të KEDNJ-së: - *shkelje e të drejtave kushtetuese.*

Faktet

Rrethanat e rastit konkret ndërlidhen me procedurën kontestimore të iniciuar nga parashtruesit e kërkesës, fillimisht në Gjykatën Komunale në Prizren, kundër Komunës së Prizrenit, përmes së cilës kërkuan që të konstatohet se ata janë bashkëpronarë të një prone. Të gjithë parashtruesit e kërkesës, me autorizime individuale, autorizuan avokatin S.R., nga Prizreni, që t’i përfaqësojë ata në procedurën kontestimore, duke e autorizuar të njëjtin po ashtu që të mund t’i transferojë autorizimin një avokati tjetër. Gjykata Komunale nxori Aktgjykimin përmes së cilit aprovoi kërkesëpadinë e parashtruesve të kërkesës, vendim ky i cili më pas ishte vërtetuar edhe nga Gjykata e Qarkut në Prizren. Megjithatë, çështja ishte kthyer në rivendosje pas vendimit të Gjykatës Supreme, të nxjerrë sipas revizionit të Komunës së Prizrenit. Në procedurën e përsëritur, Gjykata Themelore në Prizren e refuzoi kërkesëpadinë e parashtruesve të kërkesës, vendim ky që u

Çlan 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

Pravo na “pristup sudu”

KI182/20, Podnosioci: Sedat Kovaçi, Servet Ergin, Ilirjana Kovaçi i Sabrije Zhubi, zahtev za ocenu ustavnosti rešenja [Rev. 54/2020] Vrhovnog suda od 6. jula 2020. godine

To što je Vrhovni sud odbacio reviziju koju su podneli podnosioci zahteva zbog nedostatka punomoćja za zastupnike podnosilaca zahteva, ne pružajući im mogućnost da se izjasne po pitanju njihovog zastupanja od strane advokata ili mogućnost da advokat u određenom roku dostavi dokaz o zastupanju podnosilaca zahteva, predstavlja povredu prava na “pristup sudu” kao sastavnog dela pravičnog suđenja zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a: - *povreda ustavnih prava.*

Činjenice

Okolnosti konkretnog slučaja se tiču parničnog postupka koji su podnosioci zahteva prvenstveno pokrenuli pred Opštinskim sudom u Prizrenu, protiv opštine Prizren, u kome su tražili, da se utvrdi da su oni suvlasnici jedne imovine. Svi podnosioci zahteva su pojedinačnim ovlašćenjima ovlastili advokata S.R., iz Prizrena, da ih zastupa u parničnom postupku, ovlašćujući istog da može ovlašćenje da prenese i na nekog drugog advokata. Opštinski sud je doneo presudu kojom je prihvatio tužbeni zahtev podnosilaca zahteva, a ovu odluku je potvrdio i Okružni sudu Prizrenu. Međutim, pitanje je vraćeno na ponovno odlučivanje nakon odluke Vrhovnog suda, donete po reviziji opštine Prizren. U ponovljenom postupku Osnovni sud u Prizrenu je odbio tužbeni zahtev podnosilaca, a ova odluka je potvrđena i od strane Apelacionog suda. Nakon donošenja presude Apelacionog suda, advokat S.R., shodno klauzuli iz ovlašćenja, izvršio je transfer prava zastupanja podnosilaca zahteva na drugog advokata E.G. Kao novi zastupnik podnosilaca zahteva, advokat

vërtetua edhe nga Gjykata e Apelit. Pas nxjerrjes së Aktgjykimit të Gjykatës së Apelit, avokati S.R., në bazë të klauzolës së autorizimit i kishte transferuar të drejtën e përfaqësimit të parashtruesve të kërkesës avokatit E.G. Si përfaqësues i ri i parashtruesve, avokati E.G., parashtrroi kërkesë për revizion në Gjykatën Supreme. Kjo e fundit, e hodhi poshtë revizionin, duke deklaruar se në shkresat e lëndës nuk ekziston autorizimi me të cilën parashtruesit e kërkesës autorizuan avokatin E.G., për t'i përfaqësuar në Gjykatën Supreme.

Ankesa e parashtruesve të kërkesës

Parashtruesit e kërkesës para Gjykatës pretenduan se Aktvendimi i Gjykatës Supreme është nxjerrë në shkelje të të drejtave dhe lirive të tyre të garantuara me nenet 21 [Parimet e Përgjithshme], 23 [Dinjiteti i Njeriut], 24 [Barazia para Ligjit], 31 dhe 54 [Mbrotjtja Gjyqësore e të Drejtave] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës. Në këtë kontekst, ata pretenduan se duke hedhur poshtë si të palejuar revizionin e tyre, edhe me supozimin se nuk kishte autorizim në shkresat e lëndës për avokatin E.G., Gjykata Supreme ka vepruar në kundërshtim me garantitë procedurale për qasje në gjykatë të përcaktuara përmes nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së. Për më tepër, parashtruesit e kërkesës theksuan se bazuar në paragrafin 2 të nenit 93 të Ligjit Nr. 03/L-006 për Procedurën Kontestimore (në tekstin e mëtejshëm: LPK), gjykata mund të lejojë që veprimet në procedurë për palën përkohësisht t'i kryejë personi që nuk e ka paraqitur prokurën, por njëkohësisht do ta urdhërojë atë që brenda afatit të caktuar ta paraqesë prokurën ose aprovimin e palës për veprimet procedurale të kryera. Përkundër garancive kushtetuese dhe ligjore, Gjykata Supreme, thjeshtë kishte hedhur poshtë revizionin e tyre, pa u kërkuar parashtruesëve sqarimin/dorëzimin e autorizimit brenda një afati të caktuar dhe pa u dhënë mundësinë që të deklarohen lidhur me statusin juridik të avokatit E.G., i cili parashtroi

E.G, podneo je zahtev za reviziju Vrhovnog suda. Potonji je odbacio reviziju, navodeći da u spisima predmeta ne postoji punomoćje kojim su podnosioci zahteva ovlastili advokata E.G., da ih zastupa pred Vrhovnim sudom.

Žalba podnosilaca zahteva

Podnosioci zahteva su pred Sudom naveli da je rešenje Vrhovnog suda doneto uz povredu njihovih prava i sloboda zagarantovanih članovima 21 [Opšta načela], 23 [Ljudsko dostojanstvo], 24 [Jednakost pred zakonom], 31 i 54 [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo. U tom kontekstu, oni su naveli da je odbacivanjem njihove revizije kao nedozvoljene, čak i pod pretpostavkom da u spisima predmeta nema ovlašćenja za advokata E.G., Vrhovni sud postupio suprotno proceduralnim garancijama pristupa sudu predviđenim članom 31. Ustava. u vezi sa članom 6. EKLJP-a. Dalje, podnosioci zahteva su naveli da na osnovu stava 2. člana 93. Zakona br. 03/L-006 o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP), sud može dozvoliti da radnje u postupku za stranku privremeno izvrši lice koje nije dostavilo punomoćje, ali će mu istovremeno naložiti da u određenom roku podnese punomoćje ili odobrenje stranke za izvršene proceduralne radnje. Uprkos ustavnim i zakonskim garancijama, Vrhovni sud je jednostavno odbio njihovu reviziju, ne zahtevajući od podnosilaca zahteva da razjasne/podnesu ovlašćenje u određenom roku i ne dajući im mogućnost da se izjasne o pravnom statusu advokata E.G., koji je podneo zahtev u njihovo ime.

Nalazi Suda

Razmatrajući navode podnosilaca zahteva o povredi njihovih prava u kontekstu prava na "pristup sudu", kao jednog od osnovnih principa pravičnog suđenja zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a, Sud je prvo razradio, a zatim primenio, načela svoje sudske prakse i sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP). Na osnovu ovih načela, pravo na "pristup sudu" ne podrazumeva

kërkesën për revizion në emër të tyre.

Gjetjet e Gjykatës

Duke shqyrtuar pretendimet e parashtruesve të kërkesës për shkeljen e të drejtave të tyre, në kuadrin e të drejtës së “*qasjes në gjykatë*”, si një nga parimet kryesore për një gjykim të drejtë të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të KEDNJ-së, Gjykata fillimisht shtjelloi dhe më pas zbatoi parimet e praktikës së saj gjyqësore dhe të praktikës gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstin e mëtejshëm: GJEDNJ). Sipas këtyre parimeve, e drejta e “*qasjes në gjykatë*” nuk nënkupton vetëm të drejtën për të filluar procedurat pranë një gjykate, por, me qëllim që e drejta e qasjes në gjykatë të jetë efektive, individit duhet të ketë gjithashtu një mundësi “*të qartë dhe reale*” për të kontestuar vendimin që shkel të drejtat e tij/saj dhe që rasti i tij/saj të trajtohet në merita.

Pas vlerësimit të të gjitha rrethanave në këtë rast, Gjykata theksoi se pretendimet e parashtruesve të kërkesës për shkeljen e së drejtës së “*qasjes në gjykatë*” ishin të bazuara, për shkak se Gjykata Supreme, bazuar në garantitë kushtetuese por edhe në vet LPK-në, para hedhjes poshtë të revizionit në mënyrë krejtësisht formale, duhet t’u kishte dhënë mundësi parashtruesve të kërkesës që të sqarohen lidhur me çështjen e përfaqësimit të tyre nga avokati E.G., ose të jepej mundësia që avokati E.G. të sjellë brenda një afati të caktuar dëshminë e përfaqësimit të parashtruesve të kërkesës.

Përfundimi

Bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata konstatoi se, Aktvendimi i Gjykatës Supreme ishte nxjerrë në kundërshtim me garantitë procedurale të përcaktuara me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së dhe rrjedhimisht e shpalli të njëjtin të pavlefshëm, duke e kthyer atë për rivendosje në Gjykatën Supreme.

samo pravo da se iniciraju postupci pred nekim sudom, već, da bi pravo na pristup sudu bilo efektivno, pojedinac treba da ima mogućnost koja je “*jasna i realna*” da bi osporio neku odluku koja povređuje njegovu/njena prava i da se njegov/njen slučaj razmotri u meritumu.

Nakon ocene svih okolnosti u ovom slučaju, Sud je istakao da su navodi podnosilaca zahteva o povredi prava na “*pristup sudu*” osnovani, zato što je Vrhovni sud, na osnovu kako ustavnih garancija, tako i na osnovu samog ZPP-a, pre odbacivanja revizije na potpuno formalan način, trebao da da mogućnost podnosiocima zahteva da se izjasne oko pitanja njihove zastupljenosti od strane advokata E.G., ili da se da mogućnost da advokat E.G., donese u određenom roku dokaz o zastupanju podnosioca zahteva.

Zaključak

Zasnovano i na objašnjenjima datim u objavljenoj presudi, Sud je utvrdio da je rešenje Vrhovnog suda doneto u suprotnosti sa proceduralnim garancijama propisanim u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, pa je shodno tome, isto proglasio ništavim, vraćajući ga na ponovno odlučivanje pred Vrhovnim Sudom.

Neni 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]

E drejta për një vendim të arsyetuar

KI49/20, Parashtruese: Shehide Muhadri, Kërkesë për vlerësim të kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës [Ac. nr. 530/2016], të 10 dhjetorit 2019

Mosdhënia e përgjigjeve të qarta dhe të plota përkitazi me pretendimet thelbësore dhe përcaktuese të ngritura nga parashtruesja e kërkesës, më konkretisht mosarsyetimi nga gjykatat e rregullta (i) nëse ka pasur trajtim dhe vendimmarrje divergjente të Gjykatës Themelore në rrethanat e ngjashme faktike dhe juridike; dhe (ii) nëse përgjigja është pozitive, a ekzistojnë justifikime të arsyeshme për një devijim të tillë të praktikës gjyqësore, rezultojnë në shkelje të së drejtës për një vendim të arsyetuar, si pjesë përbërëse e së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së: - *shkelje e të drejtave kushtetuese*

Faktet

Rrethanat e rastin konkret ndërlidhen me të drejtën e pronësisë mbi një numër të parcelave të tokës, të cilat Komuna e Lipjanit i kishte blerë nga pronarët privat në vitet e 60-ta, me fondet e siguruara nga Fondi Ndërkombëtar për Refugjatët, Organizata e Kombeve të Bashkuara, me qëllim të vendosjes dhe integritimit të refugjatëve që kishin ardhur nga Shqipëria në Kosovë në vitet e 60-ta. Përkundër faktit se parcelat iu dhanë për shfrytëzim refugjatëve, në mesin e të cilëve ishte edhe parashtruesja e kërkesës, ato mbetën të regjistruara si pronë e Komunës së Lipjanit.

Parashtruesja e kërkesës dhe një grup i personave të tjerë kishin parashtruar padi në Gjykatën Komunale në Lipjan, kundër Komunës së Lipjanit, përmes së cilës kërkuan vërtetimin e pronësisë mbi parcelat kontestuese, duke pretenduar se ata kanë qenë në posedim të ligjshëm të parcelave që nga viti 1969. Gjykata Komunale

Çlan 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

Pravo na obrazloženu odluku

KI49/20, Podnositeljka: Shehide Muhadri, zahtev za ocenu ustavnosti presude [Ac. br. 530/2016] Apelacionog suda Kosova od 10. decembra 2019. godine

To što nisu pruženi jasni i potpuni odgovori u vezi sa bitnim i odlučujućim navodima koje je iznela podnositeljka zahteva, konkretnije to što redovni sudovi nisu obrazložili (i) da li je bilo različitog tretiranja i odlučivanja Osnovnog suda u sličnim činjeničnim i pravnim okolnostima; i (ii) ako je odgovor pozitivan, da li postoje razumna opravdanja za takvo odstupanje od sudske prakse, ima za rezultat povredu prava na obrazloženu odluku, kao sastavnog dela prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP: - *povreda ustavnih prava*

Činjenice

Okolnosti ovog slučaja se odnose na pravo svojine na jednom broju parcela koje je opština Lipljan 60-ih godina otkupila od privatnih vlasnika sredstvima Međunarodnog fonda za izbeglice Organizacije Ujedinjenih nacija u cilju nastanjivanja i integracije izbeglica koje su došle iz Albanije na Kosovo 60-ih godina. Uprkos činjenici da su parcele date na korišćenje izbeglicama, među kojima je bila i podnositeljka zahteva, one su ostale upisane kao vlasništvo opštine Lipljan.

Podnositeljka zahteva i grupa drugih lica su podneli tužbu Opštinskom sudu u Lipljanu protiv opštine Lipljan, kojom su tražili utvrđivanje svojine nad spornim parcelama, tvrdeći da su bili u zakonitom posedu parcela još od 1969. godine. Opštinski sud u Lipljanu je usvojio tužbu i doneo presudu kojom se priznaje pravo svojine tužiocima, uključujući i podnositeljku zahteva. Međutim, Apelacioni sud je, po žalbi opštine Lipljan, poništio presudu Osnovnog suda, vraćajući slučaj na prei-

në Lipjan aprovoi padinë dhe nxori Aktgjykimin përmes së cilit paditësve, përfshirë edhe parashtruesen e kërkesës, ua njohu të drejtën e pronësisë. Megjithatë, Gjykata e Apelit, pas ankesës së Komunës së Lipjanit e kishte anuluar Aktgjykimin e Gjykatës Themelore, duke e kthyer çështjen në rivendosje. Në procedurën e përsëritur, Gjykata Themelore e refuzoi kërkesëpadinë e parashtrueses së kërkesës dhe paditësve të tjerë, pasi vlerësoi që sipas legjislacionit në fuqi, e drejta e pronësisë në pronë shoqërore në asnjë rrethanë nuk mund të fitohet mbi bazën e parashkrimit. Paditësit, duke përfshirë edhe parashtruesen e kërkesës, parashtruan ankesë në Gjykatën e Apelit, me pretendimin se Gjykata Themelore ka devijuar nga praktika e saj gjyqësore, pasi që në rrethana të ngjashme me paditës të tjerë, Gjykata Themelore kishte njohur të drejtën në pronë si pasojë e parashkrimit. Gjykata e Apelit refuzoi si të pabazuar pretendimet ankimore të parashtrueses së kërkesës, duke vërtetuar vendimin e Gjykatës Themelore. Duke kontestuar vendimin e Gjykatës së Apelit, parashtruesja e kërkesës, përmes kërkesës KI145/18, kishte kërkuar nga Gjykata Kushtetuese vlerësimin e kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës së Apelit, duke pretenduar mes tjerash, shkelje të neneve 24 dhe 31 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës në lidhje me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të KEDNJ-së.

Duke analizuar dhe shqyrtuar pretendimet e parashtrueses në kërkesën KI 145/18, në kontekst të së drejtës për një vendim të arsyetuar gjyqësor, Gjykata, përmes Aktgjykimit KI145/18 të 19 korrikut 2018, kishte arritur në përfundimin se, Gjykata e Apelit nuk i ishte përgjigjur pretendimit të parashtrueses së kërkesës për përkitazi me diskriminimin por edhe shmangien nga praktika gjyqësore e Gjykatës Themelore në rrethana të ngjashme juridike dhe faktike. Rrjedhimisht, Gjykata kishte konstatuar se Aktgjykimi i Gjykatës së Apelit ishte nxjerrë në kundërshtim me garancitë procedurale të përcaktuara përmes nenit

spitivanje. Osnovni sud je u ponovljenom postupku odbio tužbeni zahtev podnositeljke zahteva i drugih tužilaca, ocenivši da se prema važećim zakonima pravo svojine na društvenoj svojini ni u kom slučaju ne može steći na osnovu zastarelosti. Tužioc, uključujući i podnositeljku zahteva, uložili su žalbu Apelacionom sudu, navodeći da je Osnovni sud odstupio od svoje sudske prakse, jer je u sličnim okolnostima i drugim tužiocima, Osnovni sud priznao pravo na imovinu kao posledicu zastarelosti. Apelacioni sud je odbio, kao neosnovane, žalbene navode podnositeljke zahteva, potvrdivši odluku Osnovnog suda. Osvrtajući odluku Apelacionog suda, podnositeljka zahteva je zahtevom KI145/18 tražila od Ustavnog suda da oceni ustavnost presude Apelacionog suda, navodeći, između ostalog, povredu člana 24. i 31. Ustava Republike Kosovo u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.

Analizirajući i razmatrajući navode podnositeljke u zahtevu KI145/18 u kontekstu prava na obrazloženu sudske odluke, Sud je presudom KI145/18 od 19. jula 2018. godine zaključio da Apelacioni sud nije odgovorio na navod podnositeljke zahteva u vezi diskriminacije, ali i odstupanja od sudske prakse Osnovnog suda u sličnim pravnim i činjeničnim okolnostima. Shodno tome, Sud je utvrdio da je presuda Apelacionog suda doneta u suprotnosti sa procesnim garancijama utvrđenim u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a i vratio predmet Apelacionom sudu na ponovno odlučivanje.

U ponovljenom postupku, Apelacioni sud je ponovo odbio tužbu podnositeljke zahteva. Apelacioni sud je u novoj odluci, između ostalog, istakao da (i) je tačno da se slučaj podnositeljke zahteva i drugi slučajevi na koje se ista poziva odnose na „*iste činjenične i pravne okolnosti*“; i (ii) ne može se smatrati da ove odluke predstavljaju izvor prava, odnosno da drugačije odlučivanje od ovih odluka ne znači da postoji odstupanje od sudske prakse; ali (iii) uprkos činjenici da je ocenio da su činjenične i pravne okolnosti bile iste, nije

31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së dhe kishte kthyer çështjen në rivendosje në Gjykatën e Apelit.

Në procedurën e përsëritur, Gjykata e Apelit sërish refuzoi padinë e parashtrueses së kërkesës. Gjykata e Apelit, përmes vendimit të ri, ndër të tjera, kishte theksuar se (i) është e saktë që rasti i parashtrueses së kërkesës dhe rastet e tjera të cilave e njëjta u referohet kanë *“të bëj me rrethana të njëjta faktike dhe juridike”*; dhe (ii) nuk mund të konsiderohet se këto vendime paraqesin burim të së drejtës përkatësisht vendosja ndryshe nga këto vendime nuk do të thotë se ka devijim nga praktika gjyqësore; por (iii) përkundër faktit që kishte vlerësuar se rrethanat faktike dhe juridike ishin të njëjta, nuk kishte arsyetuar, përkundër pretendimeve specifike të parashtrueses së kërkesës, vendimmarrjen ndryshe në rrethanat e rastit të saj; dhe (iv) as nuk kishte adresuar konstatimin kryesor të Aktgjykimit paraprak të Gjykatës, përkatësisht Aktgjykimit KI145/18, se pretendimi i parashtrueses së kërkesës për trajtim të pabarabartë para gjykatave, ishte thelbësor dhe ngrente çështje nga neni 24 i Kushtetutës, përkatësisht çështjen e pabarazisë së palëve para ligjit

Ankesat e parashtrueses së kërkesës

Parashtruesja e kërkesës iu drejtua Gjykatës Kushtetuese, duke pretenduar shkëlqje të neneve 24 dhe 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, për shkak se Gjykata e Apelit në procedurën e përsëritur nuk kishte adresuar konstatimet e Gjykatës Kushtetuese në Aktgjykimin KI145/18.

Gjetjet e Gjykatës

Gjatë vlerësimit të pretendimeve të parashtrueses së kërkesës, Gjykata fillimisht shtjelloi parimet e përgjithshme të praktikës së saj gjyqësore dhe të GJEDNJ-së përkitazi me arsyetimin e vendimeve gjyqësore, dhe më pas aplikoi të njëjtat në rrethanat e rastit konkret. Në këtë aspekt, Gjykata konstatoi që, në procedurën e përsëritur Gjykata e Apelit nuk kishte

obrazložio, uprkos konkretnim navodima podnositeljke zahteva, drugačije odlučivanje u okolnostima njenog slučaja; i (iv) nije razmotrio glavni zaključak prethodne presude Suda, odnosno presude KI145/18, da je navod podnositeljke zahteva o nejednakom tretmanu pred sudovima bio suštinski i pokrenut prema članu 24. Ustava, odnosno pitanje nejednakosti strana pred zakonom.

Žalba podnosioca zahteva

Osporavajući zaključke Apelacionog suda, podnositeljka zahteva se obratila Ustavnom sudu, navodeći povredu članova 24. i 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, zato što Apelacioni sud u ponovljenom postupku nije razmotrio zaključke Ustavnog suda u presudi KI145/18.

Nalazi Suda

Ocenjujući navode podnositeljke zahteva, Sud je prvo razradio opšta načela svoje sudske prakse i sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava u vezi sa obrazloženjem sudskih odluka, a zatim je iste primenio na okolnosti ovog slučaja. S tim u vezi, Sud je utvrdio da se Apelacioni sud u ponovljenom postupku nije osvrnuo na zaključke Suda u presudi KI145/18 i nije ponovo obrazložio drugačije odlučivanje u sličnim činjeničnim i pravnim okolnostima, odnosno nije dao obrazloženje (i) da li je postojao drugačiji tretman i odlučivanje Osnovnog suda u sličnim činjeničnim i pravnim okolnostima; i (ii) ako je odgovor potvrđan, da li postoje razumna opravdanja za takvo odstupanje od sudske prakse.

Sud je, na osnovu svoje konsolidovane sudske prakse i u meri u kojoj je to relevantno za okolnosti ovog slučaja, istakao, između ostalog, da propust da se pruže jasni i potpuni odgovori u vezi sa suštinskim i odlučnim navodima koje je iznela podnositeljka zahteva nije u skladu sa garancijama koje se odnose na pravo na obrazloženu odluku, kao sastavni deo prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovanog Ustavom i EKLJP-om.

Zaključak

adresuar konstatimet e Gjykatës përmes Aktgjykimit 145/18 dhe nuk kishte arsye-tuar sërish vendimmarrjen ndryshe në rrethana të ngjashme faktike dhe juridike, përkatësisht nuk kishte dhënë arsyetim (i) nëse ka pasur trajtim dhe vendimmarrje tjetër të Gjykatës Themelore në rrethanat e ngjashme faktike dhe juridike; dhe (ii) nëse përgjigja është pozitive, a ekzistojnë justifikime të arsyeshme për një devijim të tillë të praktikës gjyqësore.

Gjykata, bazuar në praktikën e saj të konsoliduar gjyqësore dhe për aq sa është relevante në rrethanat e rastit konkret, ndër tjerash theksoi se, mosdhënia e përgjigjeve të qarta dhe të plota përkitazi me pretendimet thelbësore dhe përcaktuese të ngritura nga parashtruesja e kërkesës, nuk është në përputhje me garancitë që ndërlihen me të drejtën për një vendim të arsyetuar, si pjesë përbërëse e së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me Kushtetutë dhe KEDNJ-së.

Përfundimi

Për pasojë dhe bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata konstatoi se, Aktgjykimi i kontestuar i Gjykatës së Apelit, është nxjerrë në kundërshtim me garancitë procedurale të përcaktuara me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 (E drejtat për një proces të rregullt) të KEDNJ-së, duke e kthyer të njëjtin për rivendosje në Gjykatën e Apelit.

E drejta për një vendim të arsyetuar

KI75/21, Parashtrues: “Abrazen LLC”, “Energy Development Group Kosova LLC”, “Alsi & Co. Kosovë LLC” dhe “Building Construction LLC”, vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit ARJ-UZVP. nr.44/2020 të Gjykatës Supreme të 23 korrikut 2020

Gjykata me juridiksion apeli në miratimin e vendimi të një instance më të ulët, jo detyrimisht duhet dhënë sqarime lidhur me secilin argument të palës, megjithatë,

Shodno tome i na osnovu pojašnjenja datih u objavljenoj presudi, Sud je utvrdio da je osporena presuda Apelacionog suda doneta u suprotnosti sa procesnim garancijama iz člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, vraćajući istu Apelacionom sudu na ponovno odlučivanje.

Pravo na obrazloženu odluku

KI75/21, Podnosilac: “Abrazen LLC”, “Energy Development Group Kosova LLC”, “Alsi & Co. Kosovë LLC” i “Building Construction LLC”, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda ARJ-UZVP. br. 44/2020 od 23. jula 2020. godine

Sudovi sa apelacionom nadležnošću kada potvrđuju odluku niže instance ne moraju nužno izneti objašnjenja o svakom argumentu stranke, već isti moraju da ispolje “dužnu pažnju” odgovarajući na navode

të njëjtat duhet të tregojnë “*konsideratë të majftueshme*” duke adresuar pretendimet e palëve të cilat janë thelbësore dhe/ose përcaktuese për meritat e një rasti. Për më tepër, arsyetimi i një vendimi për pezullim të vendimit deri në zgjidhjen meritore të çështjes, duke përfshirë edhe atë të gjykatave me juridiksion apeli, vetëm duke përkthyer dispozita ligjore dhe pa dhënë asnjë arsyetim lidhur me plotësimin e kriterëve qartë të përcaktuara në ligjet e aplikueshme, rezulton në shkelje të së drejtës për një vendim të arsyetuar, si pjesë përbërëse e së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së: - *shkelje e të drejtave kushtetuese.*

Faktet

Rrethanat e rastit konkret ndërlidhen me një Vendim të Zyrës së Rregullatorit të Energjisë Elektrike, për caktimin e tarifave nxitëse për prodhimin e energjisë elektrike nga panelet solare/fotovoltaike, sipas të cilit, aplikuesit përkatës ishin pajisur me autorizime preliminare dhe ishin në listën e pritjes për t’u informuar për përfshirjen në skemën mbështetëse për caqet e disponueshme. Parashtruesit e kërkesës ishin në këtë kategori. Kundër këtij vendimi të Zyrës së Rregullatorit të Energjisë Elektrike (në tekstin e mëtejme (ZREE), Sami Kurteshi, parashtrroi padi në Gjykatën Themelore në Prishtinë, përmes së cilës, kërkoi (i) anulimin e vendimit të lartcekur të ZREE-së; dhe (ii) shtyrjen e ekzekutimit të të njëjtit, deri në vendosjen e çështjes kontestuese në mënyrë meritore, duke pretenduar se si pasojë e këtij Vendimi, do të mund të shtrenjtohej energjia elektrike, prandaj si konsumator i energjisë elektrike atij do t’i shkaktohej dëm i pariparueshëm.

Gjykata Themelore, aprovoi si të bazuar kërkesën për shtyrje të ekzekutimit të vendimit deri në marrjen e vendimit gjyqësor përfundimtar. Në arsyetimin e vendimit të saj, kjo e fundit, kishte përkthyer kriteret ligjore të përcaktuara në nenin 22 të Ligjit 03/L-202 për Konfliktet Administrative (në tekstin e mëtejme: LKA), por përkundër faktit që referohej në “*prova të*

stranaka koji su bitni i/ili odlučujući za meritum određenog predmeta. Pored toga, obrazloženje odluke o suspenziji odluke do meritornog rešavanja predmeta, uključujući i onu sudova sa apelacionom nadležnošću, samo opisujući zakonske odredbe i ne pružajući nikakvo obrazloženje u vezi sa ispunjenjem kriterijuma koji su jasno utvrđeni u primenljivim zakonima, dovodi do povrede prava na obrazloženu odluku, kao sastavnog dela prava na pravično i nepristrasno suđenje zagaranovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP: - *povreda ustavnih prava*

Činjenice

Okolnosti konkretnog slučaja povezane su sa odlukom Regulatornog ureda za energiju o utvrđivanju podsticajnih tarifa za proizvodnju električne energije putem solarnih/fotonaponskih panela, kojom su dotični podnosioci prijave dobili preliminarne ovlašćenja i nalazili se na listi čekanja da budu informisani o uvrštavanju u šemu podrške za raspoložive ciljeve. Podnosioci zahteva su se nalazili u ovoj kategoriji. Protiv ove odluke Regulatornog ureda za energiju (u daljem tekstu: RUE), Sami Kurteshi je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini, kojom je tražio (i) da se poništi gore navedena odluka RUE-a; i (ii) da se odloži izvršenje iste do meritornog rešavanja spornog pitanja, navodeći da kao rezultat ove odluke može doći do poskupljenja električne energije, čime bi njemu, kao potrošaču električne energije, bila naneta nepopravljiva šteta.

Osnovni sud je usvojio kao osnovan zahtev za odlaganje izvršenja odluke do donošenja konačne sudske odluke. U obrazloženju svoje odluke, taj sud je opisao zakonske kriterijume utvrđene u članu 22. Zakona 03/L-202 o upravnim sporovima (u daljem tekstu: ZUS), ali uprkos tome što se poziva na “*verodostojne dokaze*”, nije dostavio nijedan od njih, niti je obrazložio kako isti rezultiraju ispunjenjem kriterijuma utvrđenih članom 22. ZUS-a, odnosno (i) da će se izvršenjem naneti šteta tužiocu, koja bi se mogla teško popraviti; i (ii) da odlaganje nije protivno javnom

besueshme”, nuk kishte paraqitur asnjë prej tyre dhe as nuk kishte arsyetuar se si të njëjtat rezultojnë në plotësimin e kriteve të përcaktuara përmes nenit 22 të LKA-së, përkatësisht (i) nëse ekzekutimi do t'i sillte dëm paditësit, i cili vështirë do të riparohet; dhe (ii) shtyrja nuk është në kundërshtim me interesin publik, e as që (iii) shtyrja do t'i sillte ndonjë dëm të madh palës kundërshtare përkatësisht personit të interesuar.

Kundër Aktvendimit të lartcekur, parashtruan ankesë ZREE-ja dhe parashtruesit e kërkesës, në të cilën theksuan se, Aktgjykimin të Gjykatës Themelore, i mungonte arsytimi lidhur me (i) faktet vendimtare dhe kriteret ligjore për lejimin e shtyrjes së ekzekutimit të vendimit të ZREE-së, siç kërkohet përmes nenit 22 të LKA-së; dhe (ii) mungesën e legjitimitetit procedural të paditësit, siç kërkohet, ndër tjerash, përmes nenit 34 të LKA-së. Gjykata e Apelit dhe Gjykata Supreme, duke vepruar sipas ankesës dhe kërkesës për rishqyrtim të jashtëzakonshëm, respektivisht, miratuan qëndrimin e Gjykatës Themelore. Megjithatë, përkundër pretendimeve të parashtrueseve të kërkesës, asnjëra nga këto instanca, (i) përtej përshkrimit të dispozitës ligjore, përkatësisht nenit 22 të LKA-së, nuk sqaruan se si kriteret ligjore për shtyrjen e ekzekutimit të vendimit, ishin plotësuar në rrethanat e rastit konkret; dhe (ii) nuk ofruan fare arsytim përkitazi me pretendimin thelbësor të parashtruesve të kërkesës lidhur me mungesën e legjitimitetit procedural të paditësit sipas nenit 34 të LKA-së.

Ankesat e parashtruesve të kërkesës

Parashtruesit e kërkesës para Gjykatës i kontestuan konstatimet e gjykatave të rregullta, duke pretenduar shkelje të nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 (E drejtat në proces të rregullt) të KEDNJ-së, kryesisht, si rezultat i mungesës së vendimit të arsyetuar gjyqësor, në kundërshtim me garancitë procedurale të përcaktuara përmes neneve të lartcekura.

interesu, niti (iii) ë se odlaganjem naneti bilo kakva šteta protivničkoj strani, odnosno zainteresovanom licu.

Protiv gore navedenog rešenja, žalbe su izjavili RUE i podnosioci zahteva, u kojoj su naveli da presudi Osnovnog suda nedostaje obrazloženje u vezi sa (i) odlučnim činjenicama i zakonskim kriterijumima za dozvoljavanje odlaganja izvršenja odluke RUE-a, kako je propisano članom 22. ZUS-a; i (ii) nedostatkom procesne legitimacije tužioca, kako je propisano, između ostalog, članom 34. ZUS-a. Apelacioni i Vrhovni sud su postupajući po žalbi i zahtevu za vanredno preispitivanje, respektivno, uvažili stav Osnovnog suda. Međutim, uprkos navodima podnosilaca zahteva, nijedna od tih instanci, (i) osim opisivanja zakonske odredbe, odnosno člana 22. ZUS-a, nije objasnila kako su zakonski kriterijumi za odlaganje izvršenja odluke bili ispunjeni u okolnostima konkretnog slučaja; i (ii) nije pružila nikakvo obrazloženje u vezi sa suštinskim navodom podnosilaca zahteva o nedostatku procesne legitimacije tužioca prema članu 34. ZUS-a.

Žalbe podnosilaca zahteva

Podnosioci zahteva su pred Sudom osporili utvrđenja redovnih sudova, navodeći povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, uglavnom usled izostanka obrazložene sudske odluke, u suprotnosti sa procesnim garancijama utvrđenim gore navedenim članovima.

Nalazi Suda

Prilikom ocene navoda podnosilaca zahteva, Sud je prvo izložio opšta načela svoje sudske prakse i sudske prakse ESLJP-a u pogledu obrazloženja sudskih odluka, a zatim primenio ista na okolnosti konkretnog slučaja. U tom smislu, Sud je utvrdio da Osnovni sud, prilikom odlaganja izvršenja odluke na neodređeno vreme, odnosno do meritornog rešavanja predmeta, osim opisivanja zakonskih odredbi, nije izneo nikakvo obrazloženje po pitanju kriterijuma koji moraju biti ispunjeni da bi se

Gjetjet e Gjykatës

Në vlerësimin e pretendimeve të parashtruesve të kërkesës, Gjykata fillimisht shtjelloi parimet e përgjithshme të praktikës së saj gjyqësore dhe asaj të GJEDNJ-së përkitazi me arsyetimin e vendimeve gjyqësore, dhe më pas aplikoi të njëjtat në rrethanat e rastit konkret. Në këtë aspekt, Gjykata konstatoi që, Gjykata Themelore, në pezullimin e ekzekutimit të një vendimi në afat të pacaktuar, përkatësisht deri në zgjidhjen në merita të një çështje, përtej përshkrimit të dispozitave ligjore, nuk kishte dhënë asnjë arsyetim përkitazi me kriteret që duhet të plotësohen për të vendosur për pezullimin e një vendimi, përkatësisht ato të përcaktuara saktësisht në nenin 22 të LKA-së dhe as nuk kishte shqyrtuar fare, nëse pala paditëse, ndër të tjera, kishte legjitimitet procedural, siç kërkohet përmes nenit 34 të LKA-së. Për më tepër, dhe përkundër faktit që mungesa e trajtimit të neneve të lartcekura të LKA-së, ishte ngritur në mënyrë të vazhdueshme nëpër instanca gjyqësore përmes ankesave përkatëse nga parashtruesit e kërkesës, edhe Gjykata e Apelit edhe ajo Supreme, thjeshtë kishin miratuar qëndrimin e Gjykatës Themelore, duke mos adresuar asnjë nga argumentet e palëve të ngritura përmes ankesave përkatëse, përkatësisht duke mos sqaruar se si, për pezullimin e ekzekutimit të një vendimi deri në zgjidhjen meritorë të çështjes, ishin plotësuar kriteret e përcaktuara në nenet 22 dhe 34 të LKA-së, respektivisht.

Në këtë aspekt, Gjykata theksoi, se përdërisa bazuar në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, gjykatat me juridiksion apeli në miratimin e vendimi të një instance më të ulët, jo detyrimisht duhet të japin sqarime lidhur me secilin argument të palës, të njëjtat duhet të tregojnë *“konsideratë të majftueshme”*. Përgjatë një vlerësimi të tillë, në këtë kontekst, pretendimet e palëve të cilat janë thelbësore dhe/ose përcaktuese për meritat e një rasti, duhet medoemos të trajtohen dhe arsyetohen. Në rrethanat e këtij rasti, gjykatat e rre-

odluçilo o suspenziji određene odluke, odnosno oni koji su precizno utvrđeni u členu 22. ZUS-a, niti je uopšte razmatrao da li je tužilačka strana, između ostalog, imala procesnu legitimaciju, kako se zahteva članom 34. ZUS-a. Pored toga, i uprkos činjenici da je izostanak ispitivanja gorenavedenih članova ZUS-a, dosledno istican pred sudskim instancama relevantnim žalbama od strane podnosilaca zahteva, i Apelacioni i Vrhovni sud su jednostavno potvrdili stav Osnovnog suda, ne osvrćući se ni na jedan od argumenata stranaka koji su izneti u relevantnim žalbama, odnosno neobjašnjavajući kako su za obustavljanje izvršenja odluke do meritornog rešavanja predmeta bili ispunjeni kriterijumi utvrđeni u članovima 22. i 34. ZUS-a, respektivno.

S tim u vezi, Sud je naglasio da iako na osnovu sudske prakse Suda i ESLJP-a, sudovi sa apelacionom nadležnošću kada potvrde odluku niže instance ne moraju nužno izneti objašnjenja o svakom argumentu stranke, oni moraju da pokažu *“dovoljno pažnje”* prilikom takve ocene i, u tom kontekstu se oni navodi stranaka koji su bitni i/ili odlučujući za meritum određenog predmeta, moraju nužno ispitati i obrazložiti. U okolnostima ovog slučaja, redovni sudovi su odobrili suspenziju odluke do meritornog rešavanja predmeta, opisujući samo zakonske odredbe, i ne pružajući nikakvo obrazloženje u vezi sa ispunjenjem kriterijuma koji su jasno utvrđeni u članovima 22. i 34. ZUS-a, respektivno.

Zaključak

Konačno, zasnovano i na objašnjenjima navedenim u objavljenoj presudi, Sud je utvrdio da su odluke redovnih sudova donete u suprotnosti sa procesnim garancijama utvrđenim članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, zbog izostanka obrazložene sudske odluke i vratio predmet Osnovnom sudu na ponovno razmatranje.

gullta kishin miratuar pezullimin e një vendimi deri në zgjidhjen meritore të çështjes, vetëm duke përshkruar dispozita ligjore, dhe pa dhënë asnjë arsytim lidhur me plotësimin e kriterëve qartë të përcaktuara në nenet 22 dhe 34 të LKA-së, respektivisht.

Përfundim

Përfundimisht, bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata konstatoi se, vendimet e gjykatave të rregullta, janë nxjerrë në kundërshtim me garancitë procedurale të përcaktuara me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, për shkak të mungesës së vendimit të arsyetuar gjyqësor, duke e kthyer çështjen për rishqyrtim në Gjykatën Themelore.

Neni 24 [Barazia para Ligjit]

Barazia para ligjit

KO93/21, parashtrues, Blerta Deliu-Kodra dhe 12 deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Rekomandimeve të Kuvendit të Republikës së Kosovës Nr.08-R-01 të 6 majit 2021

Dallimi në trajtim në mes personave në “*situata analoge ose relativisht të ngjashme*”, rezulton në diskriminim në kundërshtim me të drejtën për barazi para ligjit, që mund të arsyetohet vetëm nëse plotësohen, në mënyrë kumulative, kushtet në vijim: (a) nëse dallim në trajtim është i “*përcaktuar në ligj*”; (b) ndjek një “*qëllim legjitim*”; dhe (c) është “*proporcional*”. Konsumatorët e energjisë elektrike në të gjitha komunat e Kosovës janë në “*situata analoge ose relativisht të ngjashme*”, megjithatë mbulimi i energjisë elektrike vetëm për banorët e disa komunave të Kosovës, përmes vendimit të kontestuar, në rrethanat e rastit ishte (a) “*përcaktuar me ligj*”; (b) kishte qëllim legjitim, mes tjerash: (i) ushtrimin e sovranitetit në sistemin elektroenergjetik

Član 24 [Jednakost pred zakonom]

Jednakost pred zakonom

KO93/21, Podnosilac: Blerta Deliu-Kodra i 12 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo, ocena ustavnosti Preporuka Skupštine Republike Kosovo br. 08-R-01 od 6. maja 2021. godine

Razlika u tretiranju između osoba u “*analognim ili relativno sličnim situacijama*”, dovodi do diskriminacije u suprotnosti sa pravom na jednakost pred zakonom, koja se može opravdati samo ako su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi: (a) da je razlika u tretiranju „*propisana zakonom*“; (b) da teži „*legitimnom cilju*“; i (c) da je „*srazmerna*“. Potrošači električne energije u svim opštinama na Kosovu se nalaze u “*analognim ili relativno sličnim situacijama*”, međutim, pokrivanje električne energije samo za stanovnike nekoliko opština na Kosovu, kroz osprenu odluku, u okolnostima slučaja, je (a) bilo “*propisano zakonom*”; (b) imalo „*legitiman cilj*“, između ostalog: (i) vršenje suvereniteta u elektroenergetskom sistemu sa svim pravima i obavezama utvrđenim Sporazumom o povezivanju sa ENTSO-E; (ii) očuvanje energetske nezavisnosti Republike Kosovo; (iii)

me të gjitha të drejtat dhe obligimet e përcaktuara me Marrëveshjen e Kycjes me ENTSO-E; (ii) ruajtjen e pavarësisë energjetike të Republikës së Kosovës; (iii) garantimin e furnizimit me energji elektrike në gjithë territorin e Kosovës; dhe (iv) ruajtjen dhe fuqizimin e statusit të KOSTT-it në mekanizmin ndërkombëtar; si dhe (c) ishte “proporcional” pasi ishte i karakterit të përkohshëm dhe Qeveria obligohej që brenda afatit gjashtë (6) mujor, të sigurojë të gjithë procesin e futjes në sistemin e faturimit të të gjithë banorëve të Kosovës: - *jo shkelje e të drejtave kushtetuese*

Faktet

Objekt i vlerësimit kushtetues në këtë rast është vetëm kushtetutshmëria e Aktit të kontestuar të Kuvendit, të 6 majit 2021, me të cilin: (i) Operatori i Sistemit, Transmisionit dhe Tregut të Energjisë Elektrike (KOSTT) si Ndërmarrje Publike, aksionar i të cilës është Kuvendi, është autorizuar që të mbulojë devijimet e energjisë elektrike në katër (4) komuna të Republikës së Kosovës, duke shfrytëzuar të hyrat nga buxheti vetanak, mjete këto të cilat do të kompensohen “nga dividenda apo ndonjë mekanizëm tjetër i mundshëm”; dhe (ii) është obliguar Qeveria e Kosovës, që brenda afatit gjashtë (6) mujor të sigurojë të gjithë procesin e futjes në sistemin e faturimit, sipas rregullave dhe ligjeve në fuqi, në bashkëpunim me palët përgjegjëse, për faturimin e konsumatorëve në katër (4) komunat përkatëse me energji elektrike. Si rezultat i Vendimit të Bordit të ZREE-së të 13 prillit 2017 për shfuqizimin e Vendimit të Bordit të ZREE, të 6 shkurtit 2012 përmes së cilit, me qëllim të mbulimit të humbjeve/devijimeve në rrjetin energjetik në katër (4) komunat përkatëse, shuma shtesë prej 3.5% i ishte faturuar konsumatorëve të energjisë elektrike në komunat e tjera të Republikës së Kosovës, si rezultat i mosfaturimit të energjisë elektrike për konsumatorët e energjisë elektrike në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës. Humbjet e energjisë elektrike janë regjistruar “si devijim i Kosovës ndaj

garantovanje snabdevanja električnom energijom na celoj teritoriji Kosova; i (iv) očuvanje i jačanje statusa KOSTT-a u međunarodnom mehanizmu; i (c) bilo je “srazmerno” jer je bilo privremenog karaktera, a Vlada je obavezana da u roku od šest (6) meseci osigura čitav proces uvođenja u sistem fakturisanja svih stanovnika Kosova: - *nema povrede ustavnih prava*

Činjenice

Predmet ustavne ocene u ovom slučaju je samo ustavnost osporenog Akta Skupštine, od 6. maja 2021. godine, kojim je (i) Operator sistema, prenosa i tržišta električne energije (KOSTT) kao javno preduzeće čiji akcionar je Skupština, ovlašćen da pokrije odstupanja električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo, koristeći prihode iz sopstvenog budžeta, kao sredstva koja će biti nadoknađena „iz dividende ili nekog drugog mogućeg mehanizma“; i (ii) Vlada Kosova obavezana, da u roku od šest (6) meseci obezbedi čitav proces ubacivanja u sistem fakturisanja, prema pravilima i zakonima na snazi, u saradnji sa odgovornim stranama za fakturisanje električne energije potrošačima u četiri (4) dotične opštine.

Kao rezultat odluke Odbora RUE od 13. aprila 2017. godine o ukidanju odluke Odbora RUE-a od 6. februara 2012. godine, kojom je, u cilju pokrivanja gubitaka/odstupanja u energetske mreži u četiri (4) dotične opštine, dodatni iznos od 3.5% fakturisan potrošačima električne energije u ostalim opštinama Republike Kosovo, kao rezultat nefakturisanja električne energije za potrošače električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo, gubici električne energije evidentirani su “kao odstupanja Kosova prema sistemu Kontinentalne Evrope”. Nakon ukidanja gore pomenute Odluke RUE-a pa do aprila 2021. godine, ovi gubici, odnosno odstupanja u elektroenergetskom sistemu Republike Kosovo, pokrivanja su iz Budžeta Republike Kosovo. U cilju balansiranja elektroenergetskog sistema i pokrivanja relevantnih odstupanja za naredni period,

sistemit të Evropës Kontinentale”. Pas shfuqizimit të Vendimit të ZREE-së dhe deri në prill të vitit 2021, këto humbje, përkatësisht devijimet në sistemin elektroenergjetik të Republikës së Kosovës, janë mbuluar nga Buxheti i Republikës së Kosovës. Me qëllim të balancimit të sistemit elektroenergjetik dhe mbulimit të devijimeve përkatëse për periudhën pasuese, siç është përcaktuar në ligjet e aplikueshme të Republikës së Kosovës dhe posaçërisht si rezultat i fillimit të zbatimit të Marrëveshjes së Kycjes me ENTSO-E, përkatësisht Rrjetin Evropian të Operatorëve të Sistemit të Transmisionit për Energjinë Elektrike, si trupë e Grupit Regjional të Evropës Kontinentale, Ndërmarrja Publike KOSTT i është drejtuar Kuvendit të Kosovës, përkatësisht, Komisionit Funkcional për Ekonomi, Industri, Ndërmarrësi dhe Tregti me kërkesën që, ndër tjerash, të sigurohen mjetet financiare për mbulimin e humbjeve në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës, për periudhën prill – dhjetor 2021. Në këtë aspekt, Gjykata, bazuar në shkresat e dorëzuara nga KOSTT dhe ZREE, sqaron se më 14 dhjetor 2020, ka filluar zbatimi i Marrëveshjes së Kycjes së KOSTT-it me ENTSO-E. Marrëveshjes së Kycjes me ENTSO-E, i ka paraprirë ratifikimi në Kuvend i Marrëveshjes Ndërkombëtare ndërmjet Republikës së Kosovës dhe Republikës së Shqipërisë, më 30 mars 2017, e cila ka mundësuar formimin e bllokut të përbashkët rregullues, që njihet si Blloku Rregullues-AK. Ky i fundit dhe Marrëveshja e lartcekur me ENTSO-E, i ka mundësuar Republikës së Kosovës (i) të fitojë pavarësinë energjetike nga blloku rregullues Serbi, Mali i Zi, Maqedoni e Veriut; (ii) të operojë si zonë e pavarur rregulluese brenda Bllokut-AK, në kuadër të zonës sinkrone të Evropës Kontinentale; dhe (iii) njohjen në hartat energjetike të Evropës, duke ia njohur sovranitetin e zonës së pavarur rregulluese në sistemin elektroenergjetik të Evropës Kontinentale. Në shkëmbim, institucionet e Kosovës, janë zotuar, ndër tjerash, që të garantojnë balancimin e sistemit elektroenergjetik në

kao što je utvrđeno u primenljivim zakonima Republike Kosovo, a posebno kao rezultat početka sprovođenja Sporazuma o povezivanju sa ENTSO-E, odnosno sa Evropskom mrežom operatera prenosnog sistema za električnu energiju, kao telom Regionalne grupe kontinentalne Evrope, Javno preduzeće KOSTT se obratilo Skupštini Kosova, odnosno Funkcionalnoj komisiji za ekonomiju, industriju, preduzetništvo i trgovinu sa zahtevom da se, između ostalog, obezbede finansijska sredstva za pokrivanje gubitaka u četiri (4) opštine Republike Kosovo, za period april – decembar 2021. godine.

U ovom kontekstu, Sud, na osnovu dopisa dostavljenih od strane KOSTT-a i RUE-a, razjašnjava da je dana 14. decembra 2020. godine, počelo sprovođenje Sporazuma o povezivanju KOSTT-a sa ENTSO-E. Sporazumu o povezivanju sa ENTSO-E je prethodila ratifikacija u Skupštini Međunarodnog sporazuma između Republike Kosovo i Republike Albanije, dana 30. marta 2017. godine, koji je omogućio formiranje zajedničkog regulatornog bloka, koji je poznat kao Regulatorni blok-AK. Ovaj poslednji i gore navedeni Sporazum sa ENTSO-E, su omogućili Republici Kosovo (i) da stekne energetska nezavisnost od regulatornog bloka Srbija, Crna Gora, Severna Makedonija; (ii) da funkcioniše kao nezavisna regulatorna zona unutar Bloka-AK, u okviru sinhronizovane zone Kontinentalne Evrope; i (iii) prepoznavanje na energetske mapama Evrope, uz priznavanje suvereniteta nezavisne regulatorne zone u elektroenergetskom sistemu Kontinentalne Evrope. U zamenu za to, institucije Kosova su se, između ostalog, obavezale da garantuju balansiranje elektroenergetskog sistema unutar svoje regulatorne zone tako što će, kao posledica, rešavati odgovarajuće gubitke/odstupanja; dok će se, u slučaju kršenja obaveza koje proizilaze iz ovog Sporazuma, Republika Kosovo suočiti: (i) sa finansijskim kažnjavanjem; i (ii) sa preispitivanjem statusa KOSTT-a u okviru ENTSO-E.

Sledstveno, dana 6. maja 2021. godine, na

kuadër të zonës së vet rregulluese duke adresuar për pasojë humbjet/devijimet përkatëse; ndërsa, në rast të shkeljes së detyrimeve që dalin nga kjo Marrëveshje, Republika e Kosovës do të ballafaqohet: (i) me ndëshkim financiar; dhe (ii) rishqyrtim të statusit të KOSTT-it brenda ENTSO-E.

Për pasojë, më 6 maj 2021, duke u bazuar në rekomandimin e Komisionit të Kuvendit për Ekonomi, Industri, Ndërmarrësi dhe Tregti, sipas kërkesës së KOSTT “për sigurimin e mjeteve financiare për mbulimin e humbjeve”, Kuvendi, përtej kërkesave specifike për raportim të KOSTT-it, vendosi që (i) të “autorizohet KOSTT të mbulojë devijimet e energjisë elektrike në katër komunat e vendit (Mitrovicë e Veriut, Leposaviq, Zubin Potok dhe Zvečan), sipas zgjidhjes së prezantuar dhe miratuar në komisionin funksional duke shfrytëzuar të hyrat nga buxheti vetanak, mjete këto të cilat do të kompensohen nga dividenda apo ndonjë mekanizëm tjetër i mundshëm”; dhe (ii) të “obligohet Qeveria e Kosovës, që brenda afatit gjashtë (6) mujor të sigurojë të gjithë procesin e futjes në sistemin e faturimit sipas rregullave dhe ligjeve në fuqi në bashkëpunim me palët përgjegjëse për faturimin e konsumatorëve në katër komunat e Republikës së Kosovës (Mitrovicë e Veriut, Leposaviq, Zubin Potok dhe Zvečan) me energji elektrike”.

Prezantimet e palëve

Trembëdhjetë (13) deputetë të Kuvendit të Republikës së Kosovës, e kanë kontestuar kushtetutshmërinë e këtij Akti të Kuvendit. Parashtruesit e kërkesës së pari pretendojnë se, përkundër faktit që Akti i kontestuar i Kuvendit është i titulluar “Rekomandime”, i njëjti është vendim i Kuvendit me pasoja juridike dhe rrjedhimisht, duhet t’i nënshtrohet kontrollit të kushtetutshmërisë, siç është përcaktuar në paragrafin 5 të nenit 113 të Kushtetutës. Së dyti, parashtruesit e kërkesës pretendojnë se, Akti i kontestuar i Kuvendit është nxjerrë në kundërshtim me Kushtetutën, si rezultat edhe i procedurës së ndjekur, por edhe përmbajtjes së tij. Përkitazi me

osnovu preporuke Skupštinske Komisije za ekonomiju, industriju, preduzetništvo i trgovinu, na zahtev KOSTT-a “za obezbeđivanje finansijskih sredstva za pokrivanje gubitaka”, Skupština je, pored specifičnih zahteva za izveštavanje od KOSTT-a, odlučila (i) „Ovlašćuje se KOSTT da pokrije odstupanja električne energije u četiri opštine zemlje (Severna Mitrovica, Leposavić, Zubin Potok i Zvečan), prema predstavljenom i usvojenom rešenju u Funkcionalnoj komisiji, koristeći prihode iz sopstvenog budžeta, koji će se nadoknaditi dividendom ili nekim drugim mogućim mehanizmom“; i (ii) „Obavezuje se Vlada Kosova da u roku od šest (6) meseci osigura čitav proces ubacivanja u sistem naplate prema pravilima i zakonima na snazi u saradnji sa odgovornim stranama za naplatu potrošača u četiri opštine Republike Kosova (Severna Mitrovica, Leposavić, Zubin Potok i Zvečan) sa električnom energijom“.

Navodi stranaka

Trinaest (13) poslanika Skupštine Republike Kosovo je osporilo ustavnost ovog Akta Skupštine. Podnosioci zahteva prvo navode da uprkos tome što je osporeni Akt Skupštine naslovljen kao „Preporuke“, isti predstavlja odluku Skupštine sa pravnim posledicama i da stoga treba da bude predmet kontrole ustavnosti, kao što je predviđeno u stavu 5. člana 113. Ustava. Drugo, podnosioci zahteva navode da je osporeni Akt Skupštine donet u suprotnosti sa Ustavom, kao rezultat kako sprovedenog postupka tako i njegovog sadržaja. Što se tiče postupka, podnosioci zahteva, u suštini, navode da je osporeni Akt Skupštine u suprotnosti sa stavom 5. člana 65. [Nadležnosti Skupštine] Ustava, jer je donet bez pravnog osnova, naglašavajući, između ostalog, da se takva odluka može doneti samo kroz Zakon o budžetu ili njegovim izmenama/dopunama. Što se pak tiče sadržaja osporenog Akta Skupštine, podnosioci zahteva navode da je isti u suprotnosti sa članovima 3. i 24. Ustava u vezi sa članom 14. (Zabrana diskriminacije) EKLJP-a i članom 1. (Opšta zabrana

procedurën, parashtruesit e kërkesës, në thelb, pretendojnë se Akti i kontestuar i Kuvendit, është në kundërshtim me paragrafin 5 të nenit 65 [Kompetecat e Kuvendit] të Kushtetutës, sepse është nxjerrë pa bazë ligjore, duke theksuar, ndër tjerash, se një vendim i tillë do të mund të merret vetëm përmes Ligjit për Buxhetin apo ndryshim/plotësimin e tij. Ndërsa, përkittazi me përmbajtjen e Aktit të kontestuar të Kuvendit, parashtruesit e kërkesës theksojnë që i njëjti është në kundërshtim me nenet 3 dhe 24 të Kushtetutës në lidhje me nenin 14 (Ndalimi i Diskriminimit) të KEDNJ-së dhe me nenin 1 (Ndalimi i Përgjithshëm i Diskriminimit) të Protokollit nr.12 të KEDNJ-së, sepse në diskriminim të konsumatorëve të energjisë elektrike që nuk jetojnë në katër (4) komuna të lartcekura, përmes Aktit të kontestuar të Kuvendit, është autorizuar mbulimi i devijimeve të energjisë elektrike për konsumatorët e energjisë elektrike që jetojnë në katër (4) komuna të përkatese të Republikës së Kosovës. Parashtruesit e kërkesës, në fakt, nuk e kontestojnë detyrimin e Ndërmarrjes Publike KOSTT për mbulimin e devijimeve të energjisë elektrike në këto katër (4) komuna derisa të njëjtat të futen në sistemin e faturimit të energjisë elektrike sipas ligjeve në fuqi në Republikën e Kosovës. Megjithatë, të njëjtit e kontestojnë procedurën përmes të cilës është nxjerrë Akti i kontestuar, duke pretenduar njëkohësisht se mbulimi i këtyre devijimeve në energji elektrike në komuna të përkatese, përbën diskriminim në kuptim të nenit 24 të Kushtetutës dhe të neneve të përkatese të KEDNJ-së.

Komente dhe përgjigje në Gjykatë kanë dorëzuar edhe (i) Grupi Parlamentar i Lëvizjes Vetëvendosje; (ii) Ministria e Ekonomisë; (iii) ZREE; dhe (iv) KOSTT. Përgjigje në Gjykatë gjithashtu kanë dorëzuar edhe Komisionet të përkatese të Kuvendit, të përkatese Komisioni për Legjislacion, Komisioni funksional për Ekonomi, Komisioni për Buxhet, Punë dhe Transfere, si dhe Komisioni për Mbikëqyrjen e Financave Publike. Në thelb, komentet e dorëzuara në Gjykatë

diskriminacione) Protokola br. 12. EKLJP-a, jer je uz diskriminaciju potrošača električne energije koji ne žive u četiri (4) gore navedene opštine, kroz osporeni Akt Skupštine, ovlašćeno pokrivanje odstupanja električne energije za potrošače električne energije koji žive u četiri (4) dotične opštine Republike Kosovo. Podnosioci zahteva, u stvari, ne osporavaju obavezu Javnog preduzeća KOSTT da pokrije odstupanja električne energije u ove četiri (4) opštine, sve dok iste ne budu uključene u sistem fakturisanja električne energije prema važećim zakonima u Republici Kosovo. Međutim, isti osporavaju postupak putem kojeg je donet osporeni Akt, istovremeno, navodeći da pokrivanje ovih odstupanja električne energije u navedenim opštinama predstavlja diskriminaciju u smislu člana 24. Ustava i relevantnih članova EKLJP-a.

Sudu su svoje komentare i odgovore dostavili (i) Parlamentarna grupa Lëvizja Vetëvendosje; (ii) Ministarstvo ekonomije; (iii) RUE; i (iv) KOSTT. Svoje odgovore su Sudu takođe dostavile i relevantne komisije Skupštine, odnosno Komisija za zakonodavstvo, Funkcionalna Komisija za ekonomiju, Komisija za budžet, rad i transfere, kao i Komisija za nadgledanje javnih finansija. U suštini, u komentarima koji su dostavljeni Sudu navode (i) da je osporeni Akt Skupštine Preporuka a ne odluka Skupštine, te da prema tome isti ne može biti predmet kontrole ustavnosti i da, shodno tome, zahtev podnosilaca treba da bude proglašen neprihvatljivim za meritorno razmatranje od strane Suda; (ii) da ke osporeni akt Skupštine donet na osnovu stava 2. člana 13. (Korporativno upravljanje, nadležnosti, izveštavanje) Zakona br. 05/L-085 o električnoj energiji, na osnovu kojeg je Skupština jedini akcionar Javnog preduzeća KOSTT; (iii) da je obaveza KOSTT-a da pokrije odstupanja električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo utvrđena članom 16. (Dužnosti i odgovornosti operatera prenosnog sistema) Zakona o električnoj energiji i članom 5. (Kompenzacija za gubitke na severu Kosova) licence KOSTT-a, odnosno

pretendojnë që Akti i kontestuar i Kuvendit (i) është Rekomandim dhe jo vendim Kuvendi, dhe rrjedhimisht i njëjti nuk mund t'i nënshtrohet kontrollit të kushtetutshmërisë dhe për pasojë, kërkesa e parashtruesve të kërkesës, duhet të shpallet e papranueshme për shqyrtim në merita nga Gjykata; (ii) Akti i kontestuar i Kuvendit është nxjerrë duke u bazuar në paragrafin 2 të nenit 13 (Qeverisja korporative, kompetencat, raportimi) të Ligjit nr. 05/L-085 për Energjinë Elektrike, bazuar në të cilin Kuvendi është aksionari i vetëm i Ndërmarrjes Publike KOSTT; (iii) detyrimi i KOSTT-it për të mbuluar devijimet e energjisë elektrike në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës, është i përcaktuar me nenin 16 (Detyrat dhe përgjegjësitë e Operatorit të Sistemit të Transmetimit) të Ligjit për Energji Elektrike dhe me nenin 5 (Kompensimi për Humbjet në Veri të Kosovës) të Licencës së KOSTT-it, përkatësisht [ZREE/Li_15/17, e 13 prillit 2017] dhe për më tepër, në përputhshmëri me detyrimet e ndërmarrja për Marrëveshjen e Kycjes në ENTSO-E; dhe se (iv) Akti i kontestuar i Kuvendit është në interesin publik sepse ndërlihet me sovranitetin energjetik të Kosovës sipas obligimeve që burojnë nga Marrëveshja e Kycjes në ENTSO-E.

Gjetjet e Gjykatës lidhur me pranueshmërinë

Në vlerësimin e kushtetutshmërisë së Aktit të kontestuar të Kuvendit, Gjykata fillimisht vlerësoi pretendimet e parashtruesve të kërkesës dhe përgjigjet përkatëse të palëve të interesuara, përkitaзи me natyrën e Aktit të kontestuar. Gjykata në këtë aspekt konstatoi se, Akti i kontestuar i Kuvendit hyn në fushëveprimin e “vendimit të Kuvendit”, siç përcaktohet me paragrafin 5 të nenit 113 të Kushtetutës dhe rrjedhimisht kërkesa është e pranueshme për shqyrtim në merita. Kjo, ndër tjerash, dhe bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykim, sepse (i) vendimi përkatës i Kuvendit është miratuar me shumicë votash të deputetëve të Kuvendit; dhe (ii) ka efekte juridike për KOSTT-in dhe Qeverinë e Republikës së Kosovës. Për

[ZREE/Li_15/17, od 13. aprila 2017. godine], i da je osim toga u skladu i sa preuzetim obavezama za Sporazum o povezivanju sa ENTSO-E; i (iv) da je osporeni akt Skupštine u javnom interesu jer se odnosi na energetska suverenitet Kosova prema obavezama koje proizilaze iz Sporazuma o povezivanju sa ENTSO-E.

Nalazi Suda u pogledu prihvatljivosti

Prilikom ocene ustavnosti osporenog Akta Skupštine, Sud je prvobitno ocenio navode podnosilaca zahteva i relevantne odgovore zainteresovanih strana u vezi sa prirodnom osporenog Akta. Sud je, u tom kontekstu, utvrdio da osporeni Akt Skupštine spada u opseg “odluke Skupštine” kao što je utvrđeno stavom 5. člana 113. Ustava i da je samim tim zahtev prihvatljiv za meritorno razmatranje. Ovo, između ostalog, i na osnovu i objašnjenja datih u presudi, jer je relevantna odluka Skupštine (i) usvojena većinom glasova poslanika Skupštine; i (ii) ima pravne efekte za KOSTT i Vladu Republike Kosovo. Štaviše, Sud je kroz svoju već konsolidovanu sudska praksu, naglasio da bi odlučivanje javnih vlasti ostalo van ustavne kontrole ako bi se Sud oslonio samo na formalni naziv/terminologiju koju su iste odlučile da daju relevantnom aktu.

Prilikom razmatranja merituma predmeta, Sud se fokusirao na ocenu ustavnosti postupka i sadržaja osporenog Akta Skupštine, odnosno da li je donošenjem ovog Akta, Skupština (i) delovala u (ne)saglasnosti sa svojom nadležnošću za odlučivanje propisanom Ustavom i zakonom; i (ii) ograničila osnovna prava i slobode potrošača električne energije koji ne žive u četiri (4) opštine Republike Kosovo, u suprotnosti sa članom 24. Ustava u vezi sa članom 14. EKLJP-a i članom 1. Protokola br. 12 EKLJP-a.

Nalazi Suda u pogledu merituma zahteva

Što se tiče ocene ustavnosti sprovedenog postupka, Sud je najpre razradio (i) nadležnosti i odgovornosti Javnog preduzeća KOSTT; (ii) obavezu KOSTT-a za balansiranje energetske sistema i pokrivanje

më tepër, Gjykata nëpërmjet praktikës së saj të konsoliduar gjyqësore tashmë, ka theksuar se vendimmarrja e autoriteteve publike do të mbetet jashtë kontrollit kushtetues, nëse Gjykata do të bazohet vetëm në emërtimin formal/terminologjinë të cilën të njëjtat kanë vendosur t'ia përcaktojnë aktit përkatës. Në shqyrtimin e meritave të çështjes, Gjykata u fokusua në vlerësimin e kushtetutshmërisë të procedurës dhe të përmbajtjes së Aktit të kontestuar të Kuvendit, përkatësisht nëse me nxjerrjen e këtij Akti, Kuvendi (i) ka vepruar në (pa)pajtueshmëri me kompetencën e tij për vendimmarrje të përcaktuar me Kushtetutë dhe me ligj; dhe (ii) ka kufizuar të drejtat dhe liritë themelore të konsumatorëve të energjisë elektrike që nuk jetojnë në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës, në kundërshtim me nenin 24 të Kushtetutës në lidhje me nenin 14 të KEDNJ-së dhe nenin 1 të Protokollit nr. 12 të KEDNJ-së.

Gjetjet e Gjykatës lidhur me meritat e kërkesës

Sa i përket vlerësimit të kushtetutshmërisë së procedurës së ndjekur, Gjykata fillimisht shtjelloi (i) kompetencat dhe përgjegjësitë e Ndërmarrjes Publike KOSTT; (ii) detyrimin e KOSTT-it për balancimin e sistemit të energjisë dhe mbulimin e devijimeve të energjisë elektrike; (iii) të drejtat dhe detyrimet e KOSTT-it në raport me Marrëveshjen e Kycjes me ENTSO-E; (iv) kompetencat kushtetuese dhe ligjore të Kuvendit për miratimin e Ligjit për Buxhet dhe përgjegjësitë në lidhje me financat publike; dhe (v) procedurën e ndjekur në Kuvend dhe kompetencën përkatëse për nxjerrjen e Aktit të kontestuar, dhe Gjykata konstatoi se, procedura e ndjekur në nxjerrjen e Aktit të kontestuar të Kuvendit, është në pajtueshmëri me nenin 65 të Kushtetutës.

Në mbështetje të këtij konstatimi, Gjykata theksoi se (i) bazuar në paragrafin 1 të nenit 65 të Kushtetutës, Kuvendi miraton ligje, rezoluta dhe akte; (ii) bazuar në paragrafin 14 të nenit 65 të Kushtetutës, Ku-

odstupanja elektrike energjie; (iii) prava i obaveze KOSTT-a u vezi sa Sporazumom o povezivanju sa ENTSO-E; (iv) ustavne i zakonske nadležnosti Skupštine za usvajanje Zakona o budžetu i odgovornosti u vezi sa javnim finansijama; i (v) postupak koji je sproveden u Skupštini i relevantnu nadležnost za donošenje osporenog Akta, i Sud je konstatovao da je postupak koji je sproveden prilikom donošenja osporenog Akta Skupštine u saglasnosti sa članom 65. Ustava.

U prilog ovom nalazu, Sud je naglasio da (i) na osnovu stava 1. člana 65. Ustava, Skupština usvaja zakone, rezolucije i akte; (ii) prema stavu 14. člana 65. Ustava, Skupština odlučuje “o pitanjima od opšteg interesa utvrđenih zakonom”; (iii) u vršenju svojih nadležnosti utvrđenih zakonom, odnosno prema stavu 2. člana 13. Zakona o električnoj energiji, Skupština Republike Kosovo vrši prava akcionara KOSTT-a (iv) štaviše, na osnovu stava 1. člana 13. Zakona o električnoj energiji, KOSTT funkcioniše kao javno preduzeće u skladu sa Zakonom br. 03/L-087 o javnim preduzećima i relevantnim zakonodavstvom na snazi; (v) na osnovu člana 4. (Deonice) Zakona br. 03/L-087 o javnim preduzećima, poslednje navedena se organizuju kao akcionarska društva u skladu sa zakonom na snazi o poslovnim društvima; i da (iv) na osnovu član 151. (Postupak za ovlašćenje dividendi) Zakona br. 06/L-016 o poslovnim društvima, između ostalog, odluku za ovlašćenje i isplatu dividende mogu doneti deoničari.

Na osnovu gore navedenog, Sud je razjasnio da je donošenjem osporenog Akta, Skupština, između ostalog, ovlastila KOSTT da pokrije odstupanja elektrike energije u četiri (4) opštine „koristeći prihode sopstvenog budžeta a koja će biti nadoknađena iz dividende ili bilo kog drugog mogućeg mehanizma” i da je ovu odluku donela (i) vršeći svoju nadležnost kao akcionar Javnog preduzeća KOSTT; i (ii) u vršenju svoje nadležnosti akcionara odlučila je u vezi sa dividendom KOSTT-a; dok, vršenje ove nadležnosti (i) nije se odnosilo

vendi vendos “për çështjet me interes të përgjithshëm të përcaktuara me ligj”; (iii) në ushtrimin e kompetencave të tij të përcaktuara me ligj, përkatësisht bazuar në paragrafin 2 të nenit 13 të Ligjit për Energjinë Elektrike, Kuvendi i Republikës së Kosovës ushtron të drejtat e aksionarit të KOSTT; (iv) për më tepër, bazuar në paragrafin 1 të nenit 13 të Ligjit për Energjinë Elektrike, KOSTT funksionon si Ndërmarrje Publike në pajtim me Ligjin nr.03/L-087 për Ndërmarrjet Publike dhe legjislacionin përkatës në fuqi; (v) bazuar në nenin 4 (Aksionet) të Ligjit nr. 03/L-087 për Ndërmarrjet Publike, këto të fundit organizohen si shoqëri aksionare, në përputhje me ligjin në fuqi për shoqëritë tregtare; dhe se (vi) bazuar në nenin 151 (Procedura për Autorizimin e Dividendëve) të Ligjit nr. 06/L-016 për Shoqëritë Tregtare, ndër tjerash, vendimi për autorizimin dhe pagimin e dividendëve mund të bëhet nga aksionarët.

Bazuar në si më sipër, Gjykata sqaroi se në nxjerrjen e Aktit të kontestuar, Kuvendi, ndër tjerash, kishte autorizuar KOSTT-in të mbulojë devijimet e energjisë elektrike në katër (4) komuna “duke shfrytëzuar të hyrat nga buxheti vetanak, mjete këto të cilat do të kompensohen nga dividenda apo ndonjë mekanizëm tjetër i mundshëm” dhe se këtë vendim, e kishte nxjerrë (i) duke ushtruar kompetencën e tij si aksionar i Ndërmarrjes Publike KOSTT; dhe (ii) në ushtrimin e kompetencës së aksionarit, kishte vendosur përkitazi me dividendën e KOSTT-it; ndërsa, ushtrimi i kësaj kompetence (i) nuk ndërlihet me kompetencën e Kuvendit të përcaktuar në paragrafin 5 të nenit 65 të Kushtetutës përkitazi me buxhetin e Republikës së Kosovës, siç është sqaruar para Gjykatës edhe nga Komisionet përkatëse të Kuvendit, përkatësisht Komisionit për Buxhet, Punë dhe Transfere dhe Komisionit për Mbikëqyrjen e Financave Publike; por (ii) bazohet në ushtrimin e kompetencave të Kuvendit të përcaktuara në paragrafët 1 dhe 14 të nenit 65 të Kushtetutës, sipas të cilave Kuvendi mund të nxjerrë akte lidhur me çështjet me interes të

na nadležnost Skupštine predviđenu stavom 5. člana 65. Ustava u vezi sa budžetom Republike Kosovo, kao što je razjašnjeno pred Sudom i od strane relevantnih komisija Skupštine, odnosno Komisije za budžet, rad i transfere i Komisije za nadzor javnih finansija; ali (ii) se odnosi na vršenje nadležnosti Skupštine utvrđene stavovima 1. i 14. člana 65. Ustava, prema kojima Skupština može doneti akte u vezi sa pitanjima od opšteg interesa utvrđenih zakonom.

Što se tiče ocene ustavnosti sadržaja osporenog Akta Skupštine, Sud je prvo razradio opšta načela u vezi sa garancijama iz člana 24. Ustava, člana 14. EKLJP-a i člana 1. Protokola br. 12 EKLJP-a, naglasivši da član 24. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 12. EKLJP, proširuje zaštitu protiv diskriminacije i u odnosu na sva prava predviđena zakonom. Dalje, Sud je razradio opšta načela na osnovu svoje sudske prakse i prakse Evropskog suda o ljudskim pravima, pojašnjavajući da kako bi se utvrdilo da je neki akt mogao dovesti do diskriminacije u suprotnosti sa garancijama ovih članova, pre svega treba oceniti da li je relevantni akt tretirao na različit način „lica u analognim ili relativno sličnim situacijama”, i ukoliko to je slučaj, da oce- ni da li je ta razlika u tretiranju (a) propi- sana zakonom; (b) teži legitimnom cilju; i (c) srazmerna, odnosno da li postoji odnos srazmernosti između ograničenja prava i cilja koji se želi postići.

U kontekstu gore navedenog, Sud je, prvobitno, konstatovao da su u okolnostima konkretnog slučaja, u smislu zakonskih odredbi u vezi sa potrošačima električne energije u Republici Kosovo, potrošači u svim opštinama “u analognim ili relativno sličnim situacijama”. Dok je ocenjujući razlike u tretiranju, Sud naglasio da je kao rezultat nefakturisanja/neplaćanja električne energije za potrošače električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo, potrošnja u ove četiri (4) opštine registrovana kao odstupanje. Za tu svrhu, KOSTT je tražio izdvajanje budžetskih sredstava za nabavku električne energije za

përgjithshëm të përcaktuara me ligj.

Sa i përket vlerësimit të kushtetutshmërisë së përmbajtjes së Aktit të kontestuar të Kuvendit, Gjykata fillimisht shtjelloi parimet e përgjithshme përkitazi me garancitë e nenit 24 të Kushtetutës, nenit 14 të KEDNJ-së dhe nenit 1 të Protokollit nr. 12 të KEDNJ-së, duke theksuar se neni 24 i Kushtetutës në lidhje me nenin 1 të Protokollit nr. 12 të KEDNJ-së, shtrijnë mbrojtjen kundër diskriminimit edhe lidhur me çdo të drejtë të përcaktuar me ligj. Më pas, Gjykata shtjelloi parimet e përgjithshme bazuar në praktikën e saj gjyqësore dhe asaj të GJEDNJ-së, duke sqaruar se për të konstatuar nëse një akt mund të ketë rezultuar në diskriminim në kundërshtim me garancitë e këtyre neneve, së pari duhet të vlerësohet nëse akti përkatës ka trajtuar në mënyrë të ndryshme *“persona në situata analoge ose relativisht të ngjashme”*, dhe nëse ky është rasti, të vlerësojë nëse ky dallim në trajtim (a) është i përcaktuar me ligj; (b) ndjek një qëllim legjitim; dhe (c) është proporcional, përkatësisht nëse ekziston një marrëdhënie e proporcionalitetit ndërmjet kufizimit të së drejtës dhe qëllimit që synohet të arrihet.

Në kontekstin e lartcekur, Gjykata fillimisht konstatoi se në rrethanat e rastit konkret, në kuptim të dispozitave ligjore përkitazi me konsumatorët e energjisë elektrike në Republikën e Kosovës, konsumatorët në të gjitha komunat janë në *“situata analoge ose relativisht të ngjashme”*. Ndërsa, në vlerësimin e dallimit në trajtim, Gjykata theksoi se, si rezultat i mosfaturimit/mospagesës së energjisë elektrike për konsumatorët e energjisë elektrike në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës, konsumi i energjisë elektrike në këto katër (4) komuna, është regjistruar si devijim. Për këtë qëllim, KOSTT-i ka kërkuar ndarjen e mjeteve buxhetore me qëllim të prokurimit të energjisë elektrike për mbulimin e devijimeve në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës. Për më tepër, bazuar në Aktin e kontestuar të Kuvendit, rezulton që si pasojë e autorizimit

pokrivanje odstupanja u četiri (4) opštine Republike Kosovo. Pored toga, prema osporenom Aktu Skupštine, proizilazi da kao posledica ovlašćenja datog KOSTT-u od strane Skupštine za pokrivanje odstupanja u električnoj energiji zbog nefakturisanja/neplaćanja električne energije za potrošače u četiri (4) opštine Republike Kosovo, do početka implementacije procesa uvrštavanja u sistem fakturisanja potrošnje električne energije za potrošače ove četiri (4) opštine, ovi poslednji uživaju drugačije tretiranje od potrošača drugih opština Republike Kosovo. Prema tome, Sud je utvrdio da je osporeni Akt Skupštine rezultirao razlikom u tretiranju, između onih potrošača koji žive i onih koji ne žive u ove četiri (4) opštine Republike Kosovo.

Sud je međutim naglasio da razlika u tretiranju lica *„u analognim ili relativno sličnim situacijama”*, prema sudskoj praksi ESLJP-a, dovodi do diskriminacije u suprotnosti sa garancijama člana 24. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola 12. EKLJP-a, samo ukoliko relevantni akt javnog organa ne sadrži *“objektivno i razumno opravdanje”*. Prema tome, ocena da li je razlika u tretiranju (a) propisana zakonom; (b) teži legitimnom cilju; i (c) je srazmerna, je potrebna.

Kao prvo, Sud je utvrdio da su razlike u tretiranju potrošača električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo, *“propisane zakonom”*. To stoga što (i) prema članu 16. (Dužnosti i odgovornosti operatera prenosnog sistema) Zakona o električnoj energiji, KOSTT ima obavezu da balansira sistem električne energije u skladu sa mrežnim kodeksom prenosa i tržišnim pravilima; (ii) prema članu 19. (Javna nabavka električne energije i kapaciteta operatera prenosnog sistema) Zakona o električnoj energiji, između ostalog, KOSTT je obavezan za pokrivanje gubitaka u prenosnoj mreži putem nabavke električne energije; i (iii) prema članu 28. (Odgovornosti i prava operatera sistema raspodele) Zakona o električnoj energiji, između ostalog, KOSTT je odgovoran za obezbeđivanje električne energije za

dhënë KOSTT-it nga Kuvendi për mbulimin e devijimeve në energjinë elektrike për shkak të mosfaturimit/mospagesës së energjisë elektrike për konsumatorët e katër (4) komunave të Republikës së Kosovës deri në fillimin e zbatimit të procesit të futjes në sistemin e faturimit të konsumit të energjisë elektrike për konsumatorët e këtyre katër (4) komunave, këta të fundit gëzojnë një trajtim ndryshe nga konsumatorët e komunave të tjera të Republikës së Kosovës. Për pasojë, Gjykata konstatoi se, Akti i kontestuar i Kuvendit rezultoi në dallim në trajtim në mes konsumatorëve që jetojnë dhe që nuk jetojnë në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës.

Gjykata megjithatë theksoi se, dallimi në trajtim në mes personave në *“situata analoge ose relativisht të ngjashme”*, bazuar në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, rezultoi në diskriminim në kundërshtim me garancitë e nenit 24 të Kushtetutës në lidhje me nenin 1 të Protokollit nr. 12 të KEDNJ-së, vetëm nëse akti përkatës i autoritetit publik nuk ngërthen *“një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm”*. Prandaj, vlerësimi nëse dallimi në trajtim është (a) përcaktuar në ligj; (b) ndjek një qëllim legjitim; dhe (c) është proporcional, është i nevojshëm.

Së pari, Gjykata konstatoi që dallimet në trajtim të konsumatorëve të energjisë elektrike në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës, janë të *“përcaktuara në ligj”*. Kjo sepse, (i) bazuar në nenin 16 (Detyrat dhe përgjegjësitë e Operatorit të Sistemit të Transmetimit) të Ligjit për Energjinë Elektrike, KOSTT ka detyrimin e balancimit të sistemit të energjisë elektrike në harmoni me Kodin e rrjetit të transmetimit dhe rregullat e tregut; (ii) bazuar në nenin 19 (Prokurimi i Energjisë Elektrike dhe kapaciteteve nga Operatori i Sistemit të Transmetimit) të Ligjit për Energjinë Elektrike, ndër tjerash, KOSTT ka detyrimin e mbulimit të humbjeve në rrjetin e transmetimit përmes prokurimit të energjisë elektrike; dhe (iii) bazuar në nenin 28 (Përgjegjësitë dhe të Drejtat e Operatorit

pokrivanje gubitaka u mreži raspodele. Dok, prema članu 10. (Operater prenosnog sistema) Zakona o električnoj energiji, operater prenosnog sistema drži u vlasništvu prenosni sistem i odgovoran je za njegovo funkcionisanje, u skladu sa licencom izdatom od strane regulatora. Na osnovu Licence KOSTT-a, odnosno njenog člana 5. (Kompenzacije za gubitke na severu Kosova) izričito je propisana mogućnost KOSTT-a da *“obezbedi električnu energiju da nadoknadi gubitke koji nastaju usled korišćene, ali neplaćene, električne energije od potrošača na severnom delu Kosova”*.

Kao drugo, Sud je utvrdio da razlike u tretiranju potrošača električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo, teže *“legitimnom cilju”*. To stoga što osporeni Akt Skupštine ima za cilj: (i) vršenje suvereniteta u elektroenergetskom sistemu sa svim pravima i obavezama utvrđenim Sporazumom o povezivanju sa ENTSO-E; (ii) očuvanje energetske nezavisnosti Republike Kosovo; (iii) javni interes za garantovanje snabdevanja električnom energijom na celoj teritoriji Republike Kosovo; (iv) interes za održavanje i ojačanje statusa KOSTT-a u međunarodnim mehanizmima, odnosno Sporazum o povezivanju sa ENTOS-E, koji Sporazum je omogućavao ovom preduzeću da operiše kao nezavisna Regulatorna zona u okviru Bloka AK sa Republikom Albanijom, u okviru sinhronizovane zone kontinentalne Evrope; (v) sprečavanje novčane kazne od strane ENTSO-E kao rezultat neispunjavanja obaveze za balansiranje sistema električne mreže ili izbegavanje odstupanja u energetske sistemu od strane KOSTT-a; kao i (vi) očuvanje statusa KOSTT-a u ovom mehanizmu i postizanje istog kao ravnopravni član sa svim operaterima prenosnog sistema u ENTSO-E.

Kao treće, Sud je utvrdio da su razlike u tretiranju potrošača električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo, putem osporenog Akta *“srazmerne”*, odnosno, da osporeni Akt Skupštine sadrži razuman odnos srazmernosti između preduzete me-

të Sistemit të Shpërndarjes) të Ligjit për Energjinë Elektrike, ndër tjerash, KOSTT ka përgjegjësinë për të siguruar energjinë elektrike për mbulimin e humbjeve në rrjetin e shpërndarjes. Ndërsa, bazuar në nenin 10 (Operatori i Sistemit të Transmetimit) të Ligjit për Energjinë Elektrike, operatori i sistemit të transmetimit mban në pronësi sistemin e transmetimit dhe është përgjegjës për operimin e këtij sistemi në pajtim me licencën e lëshuar nga Rregullatori. Bazuar në Licencën e KOSTT-it, përkatësisht nenin 5 (Kompensimi për Humbjet në Veri të Kosovës) të saj, në mënyrë shprehimore është përcaktuar mundësia e KOSTT-it që të *“sigurojë energji elektrike për të kompensuar humbjet që dalin nga energjia e shfrytëzuar, por jo e paguar, nga konsumatorët në pjesën veriore të Kosovës”*.

Së dyti, Gjykata konstatoi që dallimet në trajtim të konsumatorëve të energjisë elektrike në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës, ndjekin një *“qëllim legjitim”*. Kjo sepse, Akti i kontestuar i Kuvendit ka për qëllim: (i) ushtrimin e sovranitetit në sistemin elektroenergjetik me të gjitha të drejtat dhe obligimet e përcaktuara me Marrëveshjen e Kyçjes me ENTSO-E; (ii) ruajtjen e pavarësisë energjetike të Republikës së Kosovës; (iii) interesin publik në garantimin e furnizimit me energji elektrike në gjithë territorin e Republikës së Kosovës; (iv) interesin në ruajtjen dhe fuqizimin e statusit të KOSTT-it në mekanizmin ndërkombëtar, përkatësisht Marrëveshjen e Kyçjes me ENTOS-E, e cila Marrëveshje i ka mundësuar kësaj ndërmarrjeje që të operojë si Zonë e Pavarur Rregulluese brenda Bllokut-AK me Republikën e Shqipërisë në kuadër të zonës sinkrone të Evropës Kontinentale; (v) parandalimin e ndëshkimit financiar nga ENTSO-E, si rezultat i mos përmbushjes së zotimit për balancim në sistemin e rrjetit energjetik apo evitimin e devijimeve në sistemin e energjisë nga ana e KOSTT-it; si dhe (vi) ruajtjen e statusit të KOSTT-it në këtë mekanizëm dhe arritjen e tij si anëtar i barabartë me të gjithë operatorët e sistemeve të transmisionit në

re i cilja kome se teži. To stoga što je osporeni Akt Skupštine (i) u tački 4, odredio ovlašćenje dato Javnom preduzeću KOSTT za pokrivanje odstupanja električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo; dok je (ii) u tački 5, odredio obavezu Vlade da *„u roku od šest (6) meseci osigura čitav proces ubacivanja u sistem naplate prema pravilima i zakonima na snazi u saradnji sa odgovornim stranama za naplatu potrošača“* u četiri (4) opštine Republike Kosovo. Prema tome, Sud je naglasio da je osporeni Akt Skupštine, odnosno ovlašćenje dato KOSTT-u za pokrivanje gubitaka u električnoj energiji, privremenog karaktera i ima za cilj proces uvrštavanja u sistem fakturisanja za potrošače električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo.

Zaključak

Shodno tome, i konačno, Sud je utvrdio da je donošenje osporenog Akta Skupštine dovelo do razlike u tretiranju potrošača električne energije koji ne žive u četiri (4) opštine Republike Kosovo, međutim, ova razlika u tretiranju ima *“objektivno i razumno opravdanje”* i sledstveno, ne rezultira diskriminacijom, jer je (a) propisana zakonom; (b) težila legitimnom cilju; i (c) srazmerna je, i prema tome, nije donet u nesaglasnosti sa članovima 24. i 55. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 12 EKLJP-a.

ENTSO-E.

Së treti, Gjykata konstatoi që dallimet në trajtim të konsumatorëve të energjisë elektrike në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës, përmes Aktit të kontestuar janë “*proporcionale*”, përkatësisht Akti i kontestuar i Kuvendit ngërthen një raport të arsyeshëm të proporcionalitetit në mes të masës së ndërmarrë dhe qëllimit të ndjekur. Kjo sepse Akti i kontestuar i Kuvendit (i) në pikën 4 të tij, ka përcaktuar autorizimin e dhënë Ndërmarrjes Publike KOSTT për mbulimin e devijimeve në energjinë elektrike në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës; ndërsa (ii) në pikën 5 të tij, ka përcaktuar obligimin e Qeverisë, “*që brenda afatit gjashtë (6) mujor, të sigurojë të gjithë procesin e futjes në sistemin e faturimit sipas rregullave dhe ligjeve në fuqi në bashkëpunim me palët përgjegjëse për faturimin e konsumatorëve*” në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës. Prandaj, Gjykata theksoi se, Akti i kontestuar i Kuvendit, përkatësisht autorizimi i dhënë KOSTT-it për mbulimin e humbjeve në energji elektrike ka karakter të përkohshëm dhe synon procesin e futjes në sistemin e faturimit për konsumatorët e energjisë elektrike në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës.

Përfundim

Për pasojë, dhe përfundimisht, Gjykata konstatoi se nxjerrja e Aktit të kontestuar të Kuvendit ka rezultuar në dallim në trajtim të konsumatorëve të energjisë elektrike që nuk jetojnë në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës, megjithatë, ky dallim në trajtim ka një “*justifikim objektiv dhe të arsyeshëm*” dhe rrjedhimisht, nuk rezulton në diskriminim, sepse (a) është i përcaktuar me ligj; (b) ka ndjekur një qëllim legjitim; dhe (c) është proporcional, dhe për pasojë, nuk është nxjerrë në papajtueshmëri me nenet 24 dhe 55 të Kushtetutës në lidhje me nenin 1 të Protokollit nr.12 të KEDNJ-së.

Neni 36 [E Drejta e Privatësisë]

E drejta për jetë private

KI113/21, Parashtruese e kërkesës: Bukurije Haxhimurati, vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme të Kosovës Pml. nr. 29/2021 të 13 prillit 2021

Autorizimi masave të fshehta dhe teknike të vëzhgimit dhe hetimit rezultoi në “ndërhyrje” në të drejtën për “jetë private” dhe “korrespondencë”, e cila mund të arsyetohet vetëm nëse plotësohen, në mënyrë kumulative, kushtet në vijim: (i) kufizimi të jetë “i përcaktuar në ligj”; (ii) të ndjek një “qëllim legjitim”; dhe (iii) nëse është “proporcionale”. Urdhri i një gjykate që autorizon retroaktivisht masa të fshehta dhe teknike të vëzhgimit, më specifkisht autorizimi i leximit të mesazheve SMS në mënyrë retroaktive, nuk është përcaktuar me Kodin e Procedurës Penale, andaj kjo rezultoi në shkeljen e të drejtës së privatësisë së parashtrueses së kërkesës, në kundërshtim me garancitë e nenit 36 të Kushtetutës në lidhje me nenin 8 të KEDNJ-së: - *shkelje e të drejtave kushtetuese*

Faktet

Rrethanat e rastit konkret ndërlidhen me dënimin e parashtrueses së kërkesës për veprën penale të “ushtrimit të ndikimit”, pasi që e njëjta, sipas vendimeve të gjykatave të rregullta, kishte pranuar një shumë të caktuar parash që të ushtrojë ndikim mbi vendimmarrjen e personave zyrtarë, me qëllim të zbutjes apo lirimit nga dënimi të një personi i cili ishte i dënuar për veprën penale. Lidhur me shpalljen fajtores të parashtrueses së kërkesës, gjykatat e rregullta kishin administruar një numër provash, duke përfshirë (i) leximin e dëshmisë së dëshmitarit “C”; (ii) transkriptet e takimeve të zhvilluara në mes të parashtrueses së kërkesës dhe dëshmitarit “C”; (iii) dëshmitë e dëshmitarëve të tjerë dhe prova të tjera materiale; (iv) raportet e përgjimeve; dhe (v) një numër të mesazheve tekstuale SMS, të cilat ishin nxjerrë në mënyrë retroaktive me urdhër

Çlan 36 [Pravo na privatnost]

Pravo na privatni život

KI113/21, Podnositeljka zahteva: Bukurije Haxhimurati, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 29/2021 od 13. aprila 2021. godine

Ovlašćenje skrivenih i tehničkih mera posmatranja i istrage rezultira “mešanjem” u pravo na “privatni život” i “prepisku”, koje može biti opravdano samo ako su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi: (i) da je ograničenje “propisano zakonom”; (ii) da teži “legitimnom cilju”; i (iii) da je “srazmerno”. Naredba suda koja retroaktivno ovlašćuje skrivene i tehničke mere posmatranja, specifično retroaktivno ovlašćenje čitanja SMS poruka nije propisano Zakonikom o krivičnom postupku, što je dovelo do povrede prava na privatnost podnositeljke zahteva u suprotnosti sa garancijama iz člana 36. Ustava u vezi sa članom 8. EKLJP: *povreda ustavnih prava*.

Činjenice

Okolnosti ovog slučaja se odnose na kaznu podnositeljke zahteva za krivično delo „vršenje uticaja“, zato što je ista, prema odlukama redovnih sudova, primila određenu sumu novca kako bi uticala na donošenje odluke službenih lica u cilju ublažavanja ili oslobađanja od kazne osobe koja je osuđena za krivično delo. Što se tiče oglašavanja krivom podnositeljke zahteva, redovni sudovi su izveli niz dokaza, uključujući (i) čitanje svedočenja svedoka „C“; (ii) transkripte sastanaka održanih između podnositeljke zahteva i svedoka „C“; (iii) svedočenja drugih svedoka i druge materijalne dokaze; (iv) izveštaje o prisluškivanju; i (v) jedan broj SMS tekstualnih poruka, koje su retroaktivno izdate po nalogu Osnovnog suda u Prištini.

Tokom postupaka sprovedenim pred redovnim sudovima, podnositeljka zahteva je osporila, između ostalog, dokaze koji su razmotreni protiv nje, uključujući (i) nalog Osnovnog suda kojim se retroaktivno odo-

të Gjykatës Themelore në Prishtinë.

Gjatë procedurave të zhvilluara në gjykatat e rregullta, parashtruesja e kërkesës kishte kontestuar, mes tjerash, provat e shqyrtuara kundër saj, duke përfshirë (i) urdhrin e Gjykatës Themelore që autorizonte marrjen e SMS-ve në mënyrë retroaktive; dhe (ii) leximin e dëshmisë së dëshmitarit “C” të dhënë gjatë fazës hetimore, meqenëse i njëjti ishte shpallur dëshmitar i mbrojtur dhe rrjedhimisht nuk kishte dëshmuar në shqyrtimin kryesor, por ishte lexuar deklarata e tij. Gjykata e Apelit, respektivisht Gjykata Supreme, kishin hedhur poshtë këto pretendime, duke e vërtetuar dënimin e parashtrueses së kërkesës.

Ankesat e parashtrueses së kërkesës

Parashtruesja e kërkesës para Gjykatës pretendoi se, asaj i ishte cenuar e drejta për jetë private e garantuar me nenin 36 të Kushtetutës lidhur me nenin 8 të KEDNJ-së, si dhe e drejta për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm e garantuar me nenin 31 të Kushtetutës lidhur me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të KEDNJ-së sepse, mes tjerash: (i) Aktgjykimi i Gjykatës Themelore përkritazi me dënimin e saj ishte bazuar në prova të cilat ishin të paligjshme, konkretisht, SMS-ët që ishin nxjerrë në mënyrë retroaktive; dhe (ii) gjatë shqyrtimit kryesor nuk i ishte mundësuar marrja në pyetje e dëshmitarit “C”.

Gjetjet e Gjykatës

Në vlerësimin e pretendimeve të parashtrueses së kërkesës, Gjykata, bazuar edhe në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, fillimisht theksoi se përgjimi i telefona-ve dhe SMS-ve konsiderohet “ndërrhyrje” në të drejtën për “jetë private” dhe “korrespondencë”. Megjithatë, sipas GJEDNJ-së, një “ndërrhyrje” e tillë arsyetohet nëse e njëjta është (i) “e përcaktuar në ligj”; (ii) ndjek një “qëllim legjitim”; dhe (iii) nëse është “proporcionale”. Në aplikimin e këtyre parimeve në rrethanat e rastit konkret, Gjykata gjeti se nxjerrja e SMS-ve në mënyrë retroaktive, përkatësisht urdhri i

brava uzimanie SMS poruka; i (ii) čitanje svedočenja svedoka “C” datog tokom istražene faze, pošto je isti proglašen zaštićenim svedokom i samim tim, nije svedočio na glavnom pretresu, ali je pročitana njegova izjava. Apelacioni sud, odnosno Vrhovni sud, su odbili ove navode, potvrdivši kaznu podnositeljke zahteva.

Žalba podnositeljke zahteva

Podnositeljka zahteva je pred Sudom navodila da joj je povređeno pravo na privatnost zagarantovano članom 36. Ustava u vezi sa članom 8. EKLJP-a, kao i pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, zato što je, između ostalog: (i) presuda Osnovnog suda u vezi sa njenom kaznom zasnovana na dokazima koji su bili nezakoniti, odnosno na SMS porukama koje su retroaktivno izdate, i (ii) tokom glavnog pretresa joj nije omogućeno ispitivanje svedoka „C”.

Nalazi Suda

Pri ocenjivanju navoda podnositeljke zahteva, Sud je, i na osnovu sudske prakse ESLJP-a, prvo istakao da se prisluškivanje telefona i SMS poruka smatra „uplitanjem” u pravo na „privatnost” i „prepisku”. Međutim, prema ESLJP-u, takvo „uplitanje” je opravdano, ako je (i) „propisano zakonom”; (ii) teži „legitimnom cilju”; i (iii) ako je „proporcionalno”. Primjenjujući ova načela u okolnostima ovog slučaja, Sud je utvrdio da je izdavanje SMS poruka retroaktivno, odnosno naloga suda koji retroaktivno odobrava prikrivene i tehničke mere nadzora i istrage, bilo u suprotnosti sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku, zato što takav nalog važi samo od „dana donošenja” relevantne sudske odluke, a ne retroaktivno. Shodno tome, Sud je utvrdio da „relevantno uplitanje” u privatni život podnositeljke zahteva nije bilo „propisano zakonom”, odnosno bilo je u suprotnosti sa važećim zakonom, i shodno tome, više nije bilo potrebno oceniti da li je u okolnostima ovog slučaja možda postojao „legitiman cilj” ili

një gjykatë që autorizon retroaktivisht masa të fshehta dhe teknike të vëzhgimit dhe hetimit, ishte në kundërshtim me dispozitat e Kodit të Procedurës Penale, pasi që një urdhër i tillë, vlen vetëm nga *“data e lëshimit”* të vendimit të gjykatës përkatëse dhe jo në mënyrë retroaktive. Për pasojë, Gjykata konstatoi se *“ndërrhyrja përkatëse”* në jetën private të parashtrueses së kërkesës, nuk ishte e *“përcaktuar në ligj”*, përkatësisht ishte në kundërshtim me ligjin e aplikueshëm, dhe rrjedhimisht, nuk ishte më tej i nevojshëm vlerësimi nëse në rrethanat e rastit konkret, mund të ketë pasur *“qëllim legjitim”* apo *“proporcionalitet”*. Për pasojë, bazuar në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, Gjykata konstatoi që, në rrethanat e rastit konkret, vendimet e gjykatave të rregullta kishin rezultuar në shkeljen e të drejtës së privatësisë së parashtrueses së kërkesës, në kundërshtim me garancitë e nenit 36 të Kushtetutës në lidhje me nenin 8 të KEDNJ-së.

Megjithatë, në trajtimin e pretendimeve të parashtrueses së kërkesës për shkelje të së drejtës për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm, Gjykata theksoi se, konstatimi i shkeljes së të drejtës për privatësi, nuk rezulton domosdoshmërisht edhe në shkelje të së drejtës për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm. Bazuar në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, për të arritur në një konstatim të tillë, Gjykata duhet të vlerësojë, nëse prova/dëshmia përkatëse, ka qenë e *“vetme”* dhe/ose *“vendimtare”* në përcaktimin e fajësisë, përkatësisht dënimit të parashtrueses së kërkesës nga gjykatat e rregullta. Në rrethanat e rastit konkret, Gjykata vlerësoi se përgjimet/leximi retroaktiv bazuar në një vendim të paligjshëm të Gjykatës Themelore, nuk ishin *“vendimtare”* për shpalljen fajtoresh të parashtrueses së kërkesës. Kjo sepse, aktgjykimet e gjykatave të rregullta ishin bazuar, mes tjerash, edhe në transkriptet e takimeve të zhvilluara ndërmjet parashtrueses së kërkesës dhe dëshmitarit *“C”*; dëshmitë e dëshmitarëve të tjerë; përgjime të nxjerra bazuar në urdhra të gjykatës përkatëse e të cilat nuk ishin kon-

“proporcionalnost”. Shodno tome, na osnovu sudske prakse EKLJP-a, Sud je utvrdio da su, u okolnostima ovog slučaja, odluke redovnih sudova dovele do povrede prava na privatnost podnositeljke zahteva u suprotnosti sa garancijama člana 36. Ustava u vezi sa članom 8. EKLJP-a.

Međutim, u razmatranju navoda podnositeljke zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje, Sud je istakao da zaključak povrede prava na privatnost ne mora nužno da dovede i do povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, da bi se došlo do takvog zaključka, Sud mora da oceni da li su relevantni dokazi/iskazi bili *„jedini“* i/ili *„odlučujući“* u utvrđivanju krivice, odnosno kazne podnositeljke zahteva od strane redovnih sudova. U okolnostima ovog slučaja, Sud je ocenio da prisluškivanja/retroaktivna čitanja na osnovu nezakonite odluke Osnovnog suda, nisu bila *„odlučujuća“* za oglašavanje krivom podnositeljke zahteva. Ovo zato što su presude redovnih sudova bile zasnovane, između ostalog, i na transkriptima sastanaka održanih između podnositeljke zahteva i svedoka „C“; iskazima drugih svedoka; prisluškivanjima uzetim na osnovu naloga relevantnog suda koji nisu osporeni od strane podnositeljke zahteva i drugih materijalnih dokaza. Pored toga i što se tiče svedočenja svedoka „C“, Sud je takođe istakao da na osnovu spisa predmeta, (i) podnositeljka zahteva i njen branilac su bili pozvani tokom ispitivanja svedoka „C“ u jednoj fazi postupka, ali su odbili da prisustvuju; i da (ii) svedočenje svedoka „C“, pročitano na glavnom pretresu, takođe nije bio *„jedini“* i/ili *„odlučujući“* dokaz za oglašavanje krivom podnositeljke zahteva.

Zaključak

Shodno tome i na osnovu objašnjenja datih u objavljenoj presudi, Sud je utvrdio da osporenim presudom Vrhovnog suda nisu povredene procesne garancije propisane u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, stoga ista, što se tiče kazne podnositeljke zahteva, ostaje na snazi. Međutim, što se tiče utvrđivanja povrede prava

testuar nga parashtruesja e kërkesës dhe prova të tjera materiale. Për më tepër dhe përkritazi me dëshminë e dëshmitarit “C”, Gjykata gjithashtu theksoi se, bazuar në shkresat e lëndës: (i) parashtruesja e kërkesës dhe mbrojtësit e saj ishin të ftuar gjatë marrjes në pyetje të dëshmitarit “C” në një fazë të procedurës, por kishin refuzuar që të marrin pjesë; dhe se (ii) dëshmia e dëshmitarit “C”, e lexuar në shqyrtimin kryesor, gjithashtu nuk kishte qenë provë e “vetme” dhe/ose “vendimtare” për shpalljen fajtores të parashtrueses së kërkesës.

Përfundimi

Rrjedhimisht dhe bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata konstatoi se Aktgjykimi i kontestuar i Gjykatës Supreme nuk kishte shkelur garancitë procedurale të përcaktuara me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, andaj i njëjti, sa i përket dënimit të parashtrueses së kërkesës, mbetet në fuqi. Ndërsa, përkritazi me konstatimin e shkeljes së të drejtës së privatësisë së parashtrueses së kërkesës në kundërshtim me garancitë e përcaktuara në nenin 36 të Kushtetutës në lidhje me nenin 8 të KEDNJ-së, marrë parasysh që Gjykata Kushtetuese nuk ka kompetencën e akordimit të kompensimit, bazuar në praktikën e saj gjyqësore, kjo e fundit sqaroi se parashtruesja e kërkesës mund të shfrytëzoj mjetet juridike në dispozicion sipas legjislacionit në fuqi, për realizimin e mëtejme të të drejtave të saj, duke përfshirë edhe të drejtën për të kërkuar kompensimin e dëmit material, si rezultat i shkeljes së të drejtës për jetë private të garantuar me nenin 36 të Kushtetutës dhe nenin 8 të KEDNJ-së.

na privatnost podnositeljke zahteva u suprotnosti sa garancijama propisanim u članu 36. Ustava u vezi sa članom 8. EKLJP-a, uzimajući u obzir da Ustavni sud nije nadležan da dodeljuje naknadu, na osnovu svoje sudske prakse, poslednje navedeni je objasnio da podnositeljka zahteva može da iscrpi pravna sredstva na raspolaganju prema zakonu na snazi za dalje ostvarivanje svojih prava, uključujući i pravo da traži naknadu materijalne štete kao rezultat povrede prava na privatnost koje je zagaranтовано u članu 36. Ustava i članu 8. EKLJP-a.